

MAGYARI

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Könyvtára
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Director și redactor responsabil:
dr. Pál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de înscriere în Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr. Gyárfás Elemér**

Mária királyné temetése után hazautaztak a külföldi küldöttségek tagjai

Bucuresti. Saját tud. A külföldi rendkívüli
küldöttségek tagjai a külügyminisztériumban
tisztelőre rendezett díszbéd után a hétfői
nap folyamán kezdtek elhagyni a fővárost.

A magas vendégek már hétfőn elhagyták
az országot. A kenti hercegi pár Curtea de Ar-
gesből jövet már Pitestínél kiszállott a királyi

vonatból és különvonattal utazott Curtici felé.
Ugyancsak már Pitestínél búcsút vett a román
királyi családtól Pál jugoszláv régensherceg,
aki innen szintén különvonattal utazott Jim-
bolia felé. Cívil bulgár herceg hétfőn reggel
gépkocsival utazott el a fővárosból.

Az angol kormány közölte Prágával, hogy a nemzetiségi kérdés meg- oldására tanácsadót akar küldeni

A prágai angol követ Hodzsánál és Benes elnökénél.
Runciman lord elfogadta a tanácsadói megbízatást.
Augusztus 2-ikára összehívják a cseh parlamentet

Prágából jelentik: Newton, a prágai angol
követ hétfőn megjelent Hodzsa cseh miniszter-
elnökénél és átadta neki azt a javaslatot, mely
szerint az angol kormány lord Runciman volt
angol kereskedelemügyi minisztert, a cseh kor-
mányhoz állandó tanácsadónak küldené ki. Az
angol követ ebben az ügyben még Benes kö-
ztársasági elnökénél is megjelent kihallgatáson.

Prágai illetékes helyen ezzel kapcsolatban
megállapítják, hogy eddig még csak tervként
vetődött fel, hogy az angol közélet egyik kivá-
lósága Prágába utazzék, de végleges döntés eb-

ben a kérdésben még nem történt. Ezzel szem-
ben londoni beavatott körökben megállapítják,
hogy lord Runciman kiküldetése megtörtént
és ő el is vállalta a prágai kormány mellett
betöltendő nemzetiségi tanácsadói szerepet.

A prágai kormány politikai miniszterei
máskülönből elkészítették a nyelvtörvényja-
vaslatot. Hodzsa miniszterelnök Malypetr ház-
elnökhöz átiratot intézett s ebben kérte a par-
lament augusztus 2-re való összehívását. Ezen
az ülésen azonban még nem fog szerepelni a
nemzetiségi szabályzat.

Német birodalmi felfogás a csehszlovák nemzetiségi szabályzatról

Londonból jelentik: A Reuter berlini leve-
lezője hosszabb jelentést küldött a cseh-német
helyzet alakulásáról. A jelentés szerint a prá-
gai kormány állítólag már befejezte a nem-
zetiségi szabályzatot, az egyes tartományok ön-
kormányzatára vonatkozó szakaszait, megkezdte
a községek és járások, valamint kerületek köz-
irraztatására vonatkozó intézkedések szövege-
zését. A ki-zivárgott részletekből megállapítha-
tó, hogy a kormány igyekszik figyelembe ven-
ni az egyes nemzetiségi csoportok kívánásait,
de azokat minden tekintetben összhangba igyek-
szik hozni a csehszlovák államgondolat érde-
keivel.

Berlini német körök két szempontból lát-

ják bizonytalannak a nemzetiségi szabályzat
eddig ismeretes körvonalait:

1. Nem tűnik ki, hogy mennyiben volna
független a szudéta németeknek adandó önkor-
mányzat?

2. Az se tudható, hogy milyen hatáskört
kapna a szudéta-németek közigazgatása?

A tartományi beosztásokról eddig ismert
tervezet a szudéta-német vidéket bekapcsolja
a központi cseh vidékekbe, hol a csehek vi-
szonylagos többséget alkotnak. A tartomány
felsőbb közigazgatási hatásköre miatt így a
szudéta-németeknek adandó közigazgatási sza-
badtság értéke a gyakorlatban a minimumra
száll le.

Anglia döntőbíró küldésével is segítségül akar jönni.

Londonból jelentik: Az Evening Standard
jelentése szerint angol hivatalos körök felfo-
gása egyezik abban, hogy az angol kormány
döntőbíró kiküldésével legyen segítségére a
prágai kormánynak a nemzetiségi kérdés meg-
oldásában. A döntőbírók kiküldésére csak ab-
ban az esetben nem lenne szükség, ha a szu-

déta-németek elvileg elfogadják a prágai kor-
mány által alkotott nemzetiségi szabályzatot s
csak egyes részletkérdések tekintetében volna
vita a két fél között.

A Star jelentése szerint a nemzetiségi kér-
dés megoldása most már sürgőssé vált.

Egyheti elmélkedés a szabadságról

E hét első napjától, július 25-ikétől kezd-
ve a franciaországi katolikusok társadalomtu-
dományi szervezete Rouenben tartja meg az
évenként szokásos, úgynevezett „Szociális hét”
című gyülekezését. A szociális hetek már szép
múltra tekintenek vissza, s éppen a háború
utáni idők lelki válságai között sok szolgálá-
tot tettek, hogy a gondolkodás és elmélkedés
elmélyülését, minden irányú körültekintését
idézzék elő. Mindig egy-egy főiskolai, vagy
püspöki székvárosban szokták megrendezni,
hová összegyülekeznek a híthűségben kiemel-
kedő tudósok, írók, szónokok, akadémikusok,
akik egy-egy időszertű életkérdést választanak
ki, hogy arról a közönségnek előadásokat tart-
sanak. Minden évben egy-egy kérdést tárgyal-
nak meg így a heti összegyülekezés alatt, de
azt a kérdést aztán minden oldalról igyekez-
nek megvilágítani, s minden vonatkozásában
kifejtteni.

Az idén Rouen az előadások helye. Rouen
a régi Normandiának volt történelmi székvá-
rosa, s bár modern átalakulása is igen nagy-
mértetű mégis még igen lényeges benne a tör-
ténelmi jelleg. Székesegyháza a francia góti-
kának mesterműve, mely a 13—16. század idő-
közében épült. Érseki székhely. Történelmi ne-
vezetessége az, hogy az 1066—1204. és 1419—
1449. évek között angol uralom alatt állott. Az
angolok itt égették el máglyán, 1431-ben a
franciák nemzeti szentjét, a orléans-i szűzet, a
legújabb időkben szentté avatott Johannát. A
reformáció idején ez a város központja volt a
hugenottáknak. Főiskolái mellett nevezetes in-
tézménye a művészeti múzeum, s ezzel kapo-
latban egy olyan könyvtár, mely Franciaország
fynemű gyűjteményeinek egyik legértékesebbje.
Kétszázkilencven ezer kötet könyv van benne
és 4500 régi kézirat. Ma egyébként a város
Franciaország legfontosabb bevételi kikötője, s
a francia gyapottipar főszékhelye. Lakosai szá-
ma túl van a 120 ezren.

Az idei szociális hét itt Rouenben a sza-
badtság kérdésével foglalkozik. Július 25-ikétől
31-éig tartanak az előadások s mindennap
misével kezdődnek. Az első nap a következő
címenek értekeztek az előadók: „Szabadság-
jogok és a közjó”, „A szabadságok emelkedése
és hanyatlása a civilizáció történelmi fejlődé-
sében”, délután „A városkertek és a családi
szabadságok”, aztán a „Revue des Deux Mon-
des” című hírneves folyóirat szerkesztőjének
tanulmánya a szabadságesszme angol felfo-
gásáról, s még egy előadás szólott a szabadság-
jogok jelenlegi válságáról. Este istentisztelet
volt a székesegyházban, s ez alkalommal Jul-
leville érsek mondott szent beszédet erről a
tételről: „Isten gyermekeinek szent szabad-
sága.”

Nem lesz érdektelen kiemelnünk a követ-
kező napok munkarendjéből is, hogy a sza-
badtság eszméjének miféle további vonatkozá-
sai kerülnek szóba. Kedden egyik lyoni egye-
temi tanár olvas föl erről a tételről: „Az em-
ber személyiségének, természetének és művelé-
sének szabadsága. Aztán egy-egy előadás szól
még ezen a napon a szabadságjogok állandó
és változó részleteiről, a nevelésbeli szabadság-
ról, s még arról, hogy az egyház tanítása és
természetfölötti élete miként teremti kedvező

légkört a társadalmi életben való szabadságra, s annak gyakorlására.

Szerdán az államok szabadságáról értekeznek abban a vonatkozásban, hogy annak mennyire lehet korlátja a nemzetközi közérdek. A kérdésnek a párizsi egyetem egyik nemzetközi jogi professzora (Le Fur) az előadója. Az orvos és a beteg szabadságjogairól is lesz szó ugyanazon a napon, hogy i. i. a gyógyítás terén mennyire van kötve az orvos a beteg kívánalmához, akaratához és beleegyezéséhez. A társadalmi intézmények szabadságáról szól egy másik előadás, aztán külön az egyház szabadságáról is. Ez utóbbinak egy parlamenti képviselő az előadója.

Csütörtökön a magánjogok, a családjog, a szerződési jog területén való szabadságokról lesz szó. Ugyanekkor tárgyalják meg a sajtószabadság kérdését is.

Pénteken a foglalkozások területén való szabadságok tárgyalása kerül sorra. Ez a nap mintegy áttekintés lesz azokon a rendszereken, melyek most a különböző államokban mind-mind másirányú kísérletezések alá vették a foglalkozások közéleti megszervezését. Mi jobb? A kényszerített szervezkedések-e az egyes foglalkozásokban, vagy a szabad és önként formálódott szövetkezők-e? A falusi földművesnek mi a helyzete szabadságjog uralma alatt, s mi a kötött, előírt és irányított gazdálkodásban? Azon a napon a sok előző részletelőadásnak nagyobb összefoglalása is lesz, mely a gazdasági szabadság tételét fogja kifejteni. E tétel alatt összehasonlítják, hogy a liberalizmus rendszere mennyiben maradhat továbbra is a gazdasági élet irányítója, s mennyiben alkalmazható az autarchia (az elszigetelődés), vagy a szervezett, testületi gazdálkodás. Ennek a pénteki napnak még egy igen sokat jelentő befejező előadása lesz, mikor maga a Keresztény Szakszervezeti Szövetség elnöke fog felszólalni a munka szabadságáról és felelősségéről.

A szombati napon a munkások szabadságidejéről, annak felhasználásáról lesz szó. Aztán arról, hogy a munkajogi törvényhozásnak hogyan és milyen mértékben lehet rendezőleg belenyulnia az egyéni szabadságok érdekében. Aztán a társadalmi bajokkal való lekötöttségről, az ezekből való felszabadítási módokról, a családi bérekről, a házassági segélyekről lesznek előadások. És igen érdekes tétel az, mely

egy-egy nép között az idegenek munkához való jogáról és szabadságairól fog szólni. A roueni érseknek is megint lesz egy előadása, ezúttal a tanítás, nevelés, oktatás szabadságáról.

A felsorolásból kitűnhetik, hogy a szabadságeszmének milyen gazdag bonyolultsága van, s mennyi minden vonatkozást fölidéz éppen a mai napokban. De mikor így végigtekintünk ezen a sokirányú kiterjedésen, s annak

magasra szálló és mélységekbe lenyúló fokozatainak, mingyárt jóleshetik annak a megállapítása is, hogy a keresztény hit az, amelyik ezt a sok fokozatot mind át tudja ölelni. Mindenkire van gondja és figyelme, s ezzel a nagy összefoglalással a kiegyenlítéseket is megtalálja az ellentétek között. Mert a szabadságnak nem a rabság az ellentéte, hanem egy másik szabadság eltulzása.

Nem veszi figyelembe a megyefőnökség a névtelen feljelentéseket

Oradea. Saját tud. A megyefőnökség felhívja a város és a megye polgárainak figyelmét azokra a kötelezettségekre, amelyek hivatva vannak megelőzni és megakadályozni mindenféle visszaélést és törvényteleniséget, amelyet hivatalos közegek, alantás tisztviselők, vagy a közigazgatás tisztviselői követnek el. Az utóbbi időben panaszokkal halmozták el a megyefőnökséget, feljelentésekkel, amelyeket bevizsgáltak és bebizonyosítottak felőle, hogy azok minden alapot nélkülöznek. Tehát ezek a feljelentések csak az illető személyek diszkreditálására voltak jók. Rengeteg névtelen feljelentés futott be, amelyek tulajdonképpen a személyes felelősségtől való szabadulást célozzák, elbujva a névtelenség homályába. A helyzet felismerése után a megyefőnökség ezúton hozza a polgárság tudomására, hogy amennyiben feljelentést akarnak tenni köztisztviselők, vagy pedig közigazgatási szervek képviselői ellen, irásban forduljanak Bihar megye prefektusához, megjelölve összes személyi adataikat és felsorolva mindazokat az indokokat, amelyekkel állításukat alátámasztják. Az ilyen formában benyújtott feljelentéseket részletesen bevizsgálják és az eredményt nyilvánosságra is hozzák.

Figyelmet kívül hagyják azonban mindazokat a feljelentéseket, amiket kellőképpen nem támasztanak alá bizonyítékokkal és amelyek ilyenformán csak a tisztviselők, vagy más személyek tekintélyének és hitelének megromlását célozzák s nyilvánvalóan rosszindulatúak. Az ilyen feljelentések szerzőit a bíróságnak adják át és hatóságai személyek megrágalmazása címén indul ellenük eljárás.

Nem veszik figyelembe a felbélyegezetlen reklamáciákat sem. Hasonlóképpen papirkosárba

kerülnek az aláírás nélküli, vagy fiktív névvel ellátott feljelentések is, nehogy segédkezet nyújtsonak a felelősség elől menekülő rágalmazóknak.

A washingtoni pénzügyminiszter Párizsban

Az amerikai-angol-francia pénzügyminiszterek egyezmény további fenntartása

Párizsból jelentik: Az Északamerikai Egyesült Államok pénzügyminisztere Morgenthau szombat óta Párizsban tartózkodik. Morgenthau hétfőn hosszabb megbeszélést folytatott Marchandeu francia pénzügyminiszterrel. Ez alkalommal az amerikai-angol-francia pénzügyminiszteri egyezmény és a három ország valutáris helyzete került megvitatásra. A lapok jelentése szerint a két pénzügyminiszter megállapította, hogy a hármas egyezmény gyakorlatilag eredményesnek bizonyult. Ezúttal a két miniszter kifejezte azt az óhaját is, hogy a két állam továbbra is tartsa életben az egyezményt. A megbeszélések után Marchandeu villásreggelit adott amerikai kollegája tiszteletére, melyen résztvett Chautemps, Bonnet és Flandin is.

Annabáli baleset

Írta: Koroda Miklós

Giccesesen és a hivatásos lumpoktól fölényével omlott szét a hold az erdei tisztáson, a lampionok kényeskedve himbálóztak a fákon. Mint valami nagyszabású műszabadtéri előadásának végre megtalált díszletei, úgy segítettek a rendezőnek a természetes kellékek: majdnem fölőlegések voltak a kocsmából kihozott padok és túlságos gondtal megterített asztalok. A cigányok komolykodva próbálgatták a hegedűket a gallyakból összeállított lugásban és nagyokat köszöntek, ha a két szomszédos község előkelősége közül valaki arra nézett. Édeskés és omlós volt ez az erdei színpad, ahol maga az úri és rártári köznység lépegetett a kor ritmusára keringőt, poikát, olykor csárdást, de az emberek helytelen és engedékenyen gondoltak a készséges természetre.

— Anna-bál! — gondolta kicsit izgatottan s majdnem kamaszos szorongással Reviczky Gyula és meghajolt a fehér rokokóruhás, fodros újjú, a hetvenes évek felfogása szerint már nem egészen fiatal, de feltétlenül szépnak tartott lány előtt.

— Kérem, Emma! — mondta komolyan, mint egy államférfi a fontos nemzetközi értekezlet megnyitóján. — Ez a keringő az enyém...

Óvatosan és kicsit zavartan, mert meg volt győződve róla, hogy mindenki őket nézi, átkarolta a lányt. Már suttogni kezdtek az „idillről”, kicsit valahogy rangon aluli dolognak tartották a szép Bakalovich Emma és a húszéves nevelőköltő vonalmát. Mégis csak uradalmi ügyész és képviselő volt az öreg Bakalovich, Reviczky Gyuláról pedig nem tudtak semmi bizonyosat, csak azt, hogy a tisztartó gyerekeit tanítja és versei jelennek meg irodalmi lapokban, főleg vidéki újságokban.

Ez pedig csak a poézis iránt érdeklődő, arisztokratikusan elzárkózó és ősziesen hágyadt Emma előtt jelentett valami tekintélyfételt és még alig elemezhető vonalmát. A dús élettől vi-

dék nyugalmába, a bőséges életörömköbe süpedt alispán, szolgabíró s a férje halála után a kisvárosba költözött uradalmi ügyész kicsit óvatosan és aggodalmasan kávézgató özevegye inkább az arankairtás újabb módjairól beszámoló vitát hallgatta, vagy lorgnonján keresztül elnézden és felsőbbbségesen figyelte a felvonuló táncosokat, mint Reviczky Gyulának az ambícióról írt tanulmányát olvasta volna.

— Anna-bál! — mondta egészen halkán Gyula és szeretne volna elkapni a leány tekintetét, de Emma félrefordította a fejét, mert abban a pillanatban a hallatlanul szőke Melanie merésznek ható ruháját kellett megnéznie. A költő azonban nem tudott erről és a suttogás kíváncsi és buta célzásaiól sem maradt semmi, amikor végigkeringett a tisztáson. Ismerős, lágy bécsi valcort húzott a cigány és úgy érezte, hogy már nem is tánc ez a kavargó, édes forgás Emmával. Valami tapinthatatlan, színes ködben lebegnek és mégis sűrűlga ez a láthatatlan, ismeretlen, titokzatos anyag, amely körülveszi őket. Mintha burok ereszkedett volna kettejükre, már nem is tartoznak a többiekhez. A keményre taposott tánchely is kitágult, nincsenek határok, az erdő alázatosan és készségesen nyílik meg előttük és ők bent rohannak valahol a sűrűségben, sejtlemes virágárványok és hajladozó fűszálak fölött.

Nincs falu és nevelősködés, az egyre elviselhetlenebb pletykákat terjesztő tisztartóné két komiszkodó fiával, az apró „depit d'amour"-ok Emmával, ezek a szerelmi dacoskodások... Nem fontos, hogy a borbélyszagú rendező táncolt előbb vele, nem törődik a lampionok közt gördülő „díszes társasággal”, eltűnik minden: a tisztás, az asztalok, a föld... Csak szédület van és ez a zsibbasztó forgás...

— Igen, forgás... szédület... és... — hirtelen elvágódott. Egyszerűen megbotlott és lezuhant a keményre sulykolt földre. Elterült és felébredt, mint annyian előtte a „pályatársak” közül, amikor nagyon messze ágaskodtak költői lendületekben.

Bugyborékolva hullámzott előbb a nézők, aztán a táncközben megállt párok között a nevetés. Az első pillanatokban azt hitte, hogy soha-

sem tud felkelni a földről, most gödröt kellene ásnia maga alatt és szép lassan, egyre mélyebbre merülni, ameddig már nem hallatszik a hahota. A röhögő-kórusból külön kivette az ostobán szőke Melanie kuncogását. Mennyire örülhet, mintha külön az ő kedvéért botlott volna meg.

Végre feltornászta magát, közben majdnem kézálást csinált, a tenyerét annyira nekifeszítette a talajnak. Le sem porolta a ruháját, süketen és félig behunyt szemmel meghajította magát Emma előtt s elfordult, amikor inkább érezte, mint hallotta a leány hangját:

— Ne hagyjon itt... Táncoljunk tovább...

Mindössze néhány lépést kellett tenni, szünet következett és így asztalhoz vihette meggyalázott istennőjét. Kábultan ült mellette, aztán távolian és egészen más ember hangján nevetni kezdett. Mindenkinek magyarázta, hogy miben botlott meg és komolykodva ingatta a fejét:

— Még sohasem fordult elő velem...

Emmát táncolni vitték és egyedül maradt. Fenéig itta a poharat, nyelte a bort, mintha köstölön lenne az uradalmi pincében és szakvéleményt várnának tőle, nem a minőség kérdésében, amelyhez csámcsogva kell kortyolni, hanem mintha meg kellene mutatnia: ebből a fajtából ennyi szükséges ahhoz, hogy egy költő testileg mámoros legyen!

— Ugylászik, ettől akar erősebben állni a lábán! — dobta Gyula felé az utolsó dárdát Emma és nagy belső kuncogással tovább keringőztet a fiatal vasutas karján.

A költő megitta a maradék rizlinget és egyre jobban nehezülő fejjel kiosont a kivilágított gyűrűből. A reménytelen szerelmet el lehet viselni, sőt nagyon alkalmas állapot a versírásra, erős az ütés és mély a seb, ha az imádott nő nem válaszol a fontos levélre; tűrhetetlen, amikor másnak zongorázik, kínos, ha nyilvános helyen nem veszi észre és tragikus, amikor nem vele akar sétálni holdfényűnél az erdőben: de tánc közben elvágódni a dával... Ezt nem lehet túlélni.

De mégis túlélt. Akik pedig akkor kinevették: azoknak unokáit is túlélték, ennek az Anna-bálnak és ennek a szerelemnek el nem múltó emlékei: halhatatlan Emma-dalok.

A bucovinai repülőgépkatasztrófa megdöbbentő részletei

Sakkozás és römizés közben repült a halálba a szerencsétlenség tizennégy áldozata. Egy amerikai újságíró a repülő gépkatasztrófa áldozatai között

Bucuresti. Saját tud. Röviden már megemlékezünk arról a borzalmas repülőszerencsétlenségről, amely a bucovinai hegyekben történt és amelynek tizennégy halálos áldozata van. A szerencsétlenség részleteiről most a következőket jelentí tudósítónk:

A bucovinai szerencsétlenség színhelyén lefolytatott vizsgálat eddigi eredménye az, hogy a szerencsétlenséget nem villámcsapás, hanem sebesség-vesztés okozta, ami a pilóta azon igyekezete következtében állt be, hogy kikerüljön egy viharzónát, amelybe Bucovina fölött került.

A repülőgép orrával előre zuhant le egy sűrű fenyőerdőbe. Egy fa csúcsa beleturódott a gép orrába s valóságos felnyársalta a gépet, a két szárnyat is egy-egy fenyőfa turta át.

Az egész gép ócska romhalmaz képét mutatja. Mint a jelentések közölték, mint a 14 bentlő, 10 utas és a négyfőnyi személyzet meghalt.

Hosszas munka után sikerült a vármegyei hatóságoknak kiemelni a holttesteket a romok alól. Waka japán tisztnek a holttestét, amely annyira össze volt roncsolva, hogy a személyazonosságát csak nehezen lehetett megállapítani, átadták a bucaresti japán követség kiküldötteinek, akik Bucurestibe szállították a holttestet. A Frasin állomásig katonai tisztletadással szállították a japán katonatisztet.

Ugyanilyen nehézségeket okozott Jonel Fernic repülőgép és Luminel amerikai újságírónak a kiemelése, aki

Mária királyné temetésére készült a szerencsétlenül járt repülőgépen.

Ezeket Bucurestiben el fogják hamvasztani. A halottak között van dr. Müssbaum, a cionista szervezet bucovinai tagozatának elnöke.

Bodea bucaresti repülőmérnök repülőgépen ment Cernautiba s onnan gépkocsin a szerencsétlenség színhelyére, hogy édesapját megtalálja, de az utasfülke romjai között levő emberroncsok között nem tudta a személyazonosságot megállapítani.

Fernic Jonel pilótát is csak a nyakendője és cipője után ismerték meg,

amit véletlenül látott rajta a volt megvefőnök elmentése előtt.

Borzalmasan összevannak roncsolva Natravski és Kotarba pilóták holtteste is.

Mint hogy a vizsgálatbizottság késedelemmel érkezett a helyszínére, a holttestek kezdtek már oszlásnak indulni. A repülőgép-roncs körül tárgyak vannak elszórva, amelyek arra vallanak, mivel töltötték az időt az utasok a szerencsétlenség bekövetkezése előtt. Szanaszét heverve a gép körül játékkártyák és sakktárgyak. Négy-öt méterre a géptől a kegyelet jeléül nagy gyertyákat

szartak a földre, amelyek állandóan égtek a vizsgálat lefolytatása alatt s amíg a halottakat til nem szállították.

A vizsgálat eredményéről egyébként hivatalos jelentés még nem érkezett.

ROMÁN PILÓTA A SZERENCSETLENSÉGRŐL

Egy másik repülőgép pilótája, amely vasárnap a szerencsétlenség színhelyén keresztül re-

pülve érkezett Bucurestibe, elmondta, hogy a hegyes vidéken a repülőgépekre nézve rendkívül veszélyes jégerős viharral találkozott. A román pilóta, aki jól ismerte a vidéket, alacsonyabbnál szállt s így sikerült elhárítania a veszélyt. Valószínű, hogy a LOT társaság tulajdonában lévő lengyel gép vezetője, ha kitűnő pilóta is volt, idejében akart Bucurestibe érkezni s képességeiben bízva, azt hitte, át tud repülni a veszélyes fellegeken. A gép rendkívül magasan, háromezer méterrel a föld felett repült. A légszűrő nem tudott a sűrű jégesóval megbirkózni s emiatt következtetett be a végzetes zuhanás.

A halálgépről az utolsó jelentést röviddel a szerencsétlenség bekövetkezése előtt adta le a vezető: „Háromezer méter magasan repülünk. Az elektromos kísérletek miatt nagyon gyenge az előrehaladás.”

A gép roncsai között talált óra tizenhét óra 52 percet mutatott, vagyis 14 perccel az előbbi jelentés után következett be a katasztrófa.

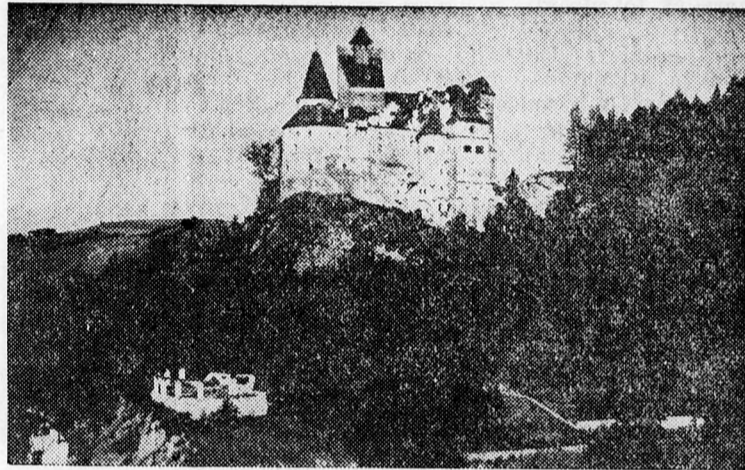
Transsylvania hódolata a brani kastély úrnője előtt

A transzilvániai románságnak két ízben is alkalma volt kifejezésre juttatni hálálját a dinasztával szemben: az alba-iuliai koronázáson, amikor a királyi pár meglátogatta Avram Jancu házat, valamint 1927-ben a Gena-hegyen, amikor Avram Jancu születésének évfordulóját ünnepelték.

A román nép által rajongva szeretett és tisztelt királyné ekkor végiglátogatta az egyszerű falusi házakat és megtekintette a háziipar termékeit. Természetes, hogy ebből az alkalomból a falusi asszonyok igyekeztek szorgalmas és a maga nemében művészi munkájuknak legjavát felsorakoztatni a királyné elé, aki örömmel szemlélte a szebbnél-szebb szötteket s nyomban felismerte és teljes mértékben értékelte is azok művészi értékét. Ezekből a háziipari termékekből a királyné később valóságos kis népmúzeumot rendezett be a Braşov városa által adományozott brani (tölcsvári) királyi kastélyban, ahol páratlan műizlésére valló festői tarkaságban helyezte el azokat.

A brani kastély — az említett népművészeti tárgyaknak jelenlegi muzeuma — egyébként romokban állt s hosszú évekig tartó fáradságos és lendületes munkába került, amíg sikerült azt mai formájában újjá építeni. A vadregényes sziklacsúcsos épült remek kastélynak egyetlen kiszögélése sem maradt, amelyet ne művészi érzékkel formáltak volna át. A sűrű erdőségektől övezett kastély parkját is teljesen a királyné izlése szerint mintázták meg s az arnyas sétányokon a leg-

szébb színekben pompázó ritka virágokat ültettek el. Középkori kőteraszok szögelenek ki a kastélyból s több torony nyulik az ég felé, úgy hogy

kastély már nagy távoból is a közeledő szemébe ötlök. Mindezek a változtatások teljesen átfarmálták ennek a paradicsomi földrésznek látképét s méltóvá tették arra, hogy ebben a környezetben királyi vendég időzhessen.

Mária királyné nem is feledkezett meg remek kastélyáról s minden esztendőben több mint 48 órája a Curtea de Arges-i kriptában pihen. Az elhunyt nagy királynő népművészeti rajongását azonban a brani kastély termeiben felhalmozott népművészeti remekművek változatlanul hirdetik.

De a minden szépért és nemesért lelkesedő királyasszony nemcsak Transylvania népének művészetét zárta szívébe, hanem ezt a sajátja művészetet létrehozó, érző szívű népet is. Természetes, hogy ez a szeretet a nép körében áldozatos viszonzásra talált s méltó kifejezésre jutott akkor is, midőn elzarándokolt s hódolattal borult le örökre eltávozó nagy pártfogója Mária királynő ravatala előtt.

ÖTSZÁZ LENGYEL ÖRÖKÖS 86 MILLIÓ DOLLÁRT HAJSZOL. Varsóból jelentik: Csikágóban két évvel ezelőtt elhunyt egy lengyel származású milliomas: Henry Duszynski, aki után mintegy 86 millió dollárnyi vagyon maradt. Lengyelországban rengetegen jelentkeztek, akik rokonság címen igényt tartanak a hagyatéokra. A napokban az igényt emelők értekezletet tartottak, hogy a lehetőségig közös megállapodásra jussanak. Az értekezleten ötszáznál többen jelentek meg. Elhatározták, hogy felkérlik a lengyel kormányt, támogassa az örökösöket a hagyatéokra emelt igényük érvényesítésében és kimondották, hogy a lengyel kincstárra bízzák az öröklés jogcímének és mértékének elbírálását, valamint a hagyatékok megfelelő szétosztását az örökösök között.

Mária királynő koporsóját a négyes lovasezred tisztjei vállukon viszik ki a cotroceni palotából. A koporsó mögött II. Károly király, Miklós herceg és a királyi család többi tagjai láthatók

Zsebkendőtől

— a gázálarcig A legtöbb országban a gázálarc használati cikként szerepel. — A pánik megelőzése. — Amerika biztos a dolgában

Mikor 1915. április 22-én reggel a francia csapatok lövészárkai fölé északkeletről, Ypern felől egy zöldessárga felhő látszott közeledni és mikor két nappal később a katonák megismerkedtek a németek új harciszekréjével, még akkor csak kevesen tudták, hogy milyen borzalmas pusztító eszközzel állanak szemben és csak kevesen élték túl az első gáztámadást. Azok voltak a szerencsések, akik ösztönyszerűen, villámgyors ráeszméléssel az egyetlen helyes dolgot tették: fejüket szinte bepréselték a nyirkos földre és nedves zsebkendővel, vagy más vizes ruhadarabot csavartak szájuk és orruk köré. Ez volt a gázálarc őse. A németeknek — arra az esetre, ha a szélirány megváltozna és a gáz feléjük vinné — már volt egyszerű védőeszközük: vegyszerekkel átítatott pamut-köteg. Később már vegyszerekkel átítatott anyagból készült szájrészrel felszerelt álarcaik is voltak, amely a szájat és állat takarta el, míg az orrt bekötötték. 1915. év végén szerelték fel először a német csapatokat vegyi szűrőkészülékkel ellátott rendes gázálarccal.

A gázálarc lényege — jóllehet azóta már többféle gáztámadás jöhet számításba — nem változott. Ha a valóságban nem is, de képről, vagy filmről már talán mindnyájan megismerkedtünk vele. Gumból vagy bőrből készült úgynevezett „ablakszemekkel”, légmentesen a fejre csatolódik és önműködő szűrőkészülékkel van ellátva. A lényeg a világon létező összes gázmaszkoknál ugyanaz — és mindegyik ijesztő, visszataszító, kellemetlen külsőt kölcsönöz viselőjének, bár az alaptípustól eltérően különböző változatokban is készülnek; olcsóbbak, vagy drágábbak, egyszerűek vagy komplikáltak, hosszúak vagy rövidek, általános és egyéni maszkok. Mindenesetre manapság a „legprimitívabb” gázálarc is éveken át tartó kísérletezés, megfeszített munka és széleskörű tapasztalat eredménye.

ANGLIA 30 MILLIÓ „NÉPI GÁZÁLARCOT” KÉSZÍTETTET.

Számos európai országban a gázálarc már rendes használati cikknek számít, amely hozzátartozik a polgári lakosság mindennapijához. Európa majd minden nagyobb városában találunk üzleteket, hol a gázálarcot épüget be lehet szerezni, mint a ruhaneműt, cipőt, vagy más szükségleti cikket. Franciaországban minden jobb drogériában kapható, Németországban és Olaszországban félhivatalos eladási ügynökségek vannak.

Mennyibe kerül egy gázálarc? Ára, mely általában 300—1800 lei között ingadozik, országoként igen különböző. Az angol maszkok a legolcsóbbak, sőt általában azokat ingyen bocsátják a lakosság rendelkezésére. Az állam úgynevezett „népi-gázálarcokat” készíttetett, majdnem 30 millió darabot, melyek szükség esetén bármikor a polgári lakosság rendelkezésére állanak. Az ilyfajta gázálarcok előállítására csekély összegbe kerül. A lakosság gázálarccal való ellátásán kívül az „Air Raid Precautions Department” több tanfolyamot tart, ahol mintegy millió rendőr, tüzoltó, városi tisztviselő, orvosok, ápolók, apácák, vegyészek vöröskeresztes alkalmazottak tanulják a gázmaszkok szakszerű használatát és minden légvédelmi munkában kiképzést nyernek.

ATLÁTSZÓ NŐI MASZKOK ÉS GYERMEKVÉDŐ SZEKRENYEK.

Franciaországban, bár a védőszervezetek és az üzemek munkásait és hozzátartozóit már majdnem mind ellátták gázálarccal, az önkéntes vásárlók száma elég csekély. Az állam által készíttetett és terjesztett „munkás-maszkok” 130 frankba kerülnek. A készült nyolc millióból eddig csak néhány ezer fogyott el. A lánysereglet ellenére minden újdonság és újítás, mely ezen a téren számításba jöhet, széleskörű, nagy érdeklődést vált ki a lakosság körében. Erős celluloidból átlátszó álarcok készülnek, melyeket különösen anyáknak és nevelőknek ajánlanak, mivel a megszokott arc és tekintet a gázálarc ellenére is megnyugtatóan hat a gyermekekre, legalább is nem olyan ijesztően, mint

azok, amelyek felismerhetetlenné teszik az arcot. A gyermekeket pedig celluloid ablakkal ellátott „gáz-zsákokba” vagy „gáz-szekrényekbe” teszik. Ezek a zsákok és szekrények, dobozok úgy készülnek, hogy azokba semmi gázzal fertőzött levegő ne tudjon behatolni.

NAGY SULTY FÉKTETNEK A PANIK MEGELŐZÉSÉRE IS.

Olaszországban és Németországban két félhivatalos szerv működik, melyek csak a polgári lakosság gázálarccal való ellátását őrzik ellen. De az „Unione Nazionale di Protezione Antiaerea” és a „Reichsluftschutzes” nevű alakulatoknak nem az előbb említett a főcéljuk, hanem a tömegpánik elleni védekezés. Az „Unione” egymillió és az „RLB” kilencmillió tagját állandóan képezik erre a célra, szakszerű előadások, gázvédelmi próbák, stb. által, hogy a légítámadástól való félelem ne okozzon fejvesztettséget a lakosok között, hanem engedelmesen vessék alá magukat a légvédelmi közegek utasításainak. Olaszországban az „Union” gyártmányú gázálarcból már több száz ezer elfogyott. A lakosság tudja, hogy az állam ötmillió ilyen gázálarcot készíttetett és szükség esetén talán igylen osztja ki a nép között. A fegyveripar egymillió gázálarccal már ellátta munkásait, Németországban a birodalmi légvédelmi szövetség „önvédelem” címén toborozza a lakosságot a gázmaszk beszerzésére.

Szovjet-Oroszországban az összlakosság gázálarccal való ellátása már évek óta rendszeresen

A magyarországi nemzeti szocialisták nehéz ügyei

Szálasi Ferenc nyugalmazott őrnagy büntető pere a legfelsőbb bíróság előtt

Budapestről jelentik: Szálasi Ferenc nyugalmazott őrnagy ismeretes ízgatási bűnperében a Kuria augusztus 17-re tüzte ki a fellebbezési határidőt. Mint ismeretes, Szálasi a budapesti ítélőtábla 3 esztendei fogházbüntetéssel sújtotta osztályellenes ízgatás és nemzetgyalázás miatt. A Kuria döntése elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Budapestről jelentik: Az egyik hétfői lap arról adott hírt, hogy a magyar nemzeti szocialista párt hungarista mozgalma, mely előbb Szálasi Ferenc vezetése alatt állott, súlyos anyagi zavarokkal küzd. A párt az Andrássy-ut 60 szám alatti házban bérelt helyiséget. A lap szerint most a ház tulajdonosa, Achmed Mirza hercegőné ügyvédje útján állítólag felszólított intézett gróf Széchenyi Lajoshoz, a mozgalom mostani elnökéhez, hogy záros határidőn belül fizesse ki a párt helyiség bérét, valamint adja bére a házban levő többi lakásokat, melyeknek

tart. Azokat az állami gyárak egyetlen kivételben állítják elő. A mintegy 450 leinek megfelelő, nem túlmagas árat tizhavi részletben vonják le a vásárló fizetéséből. Állandóan tartanak légvédelmi gyakorlatokat, hogy az embereket hozzászoktassák a gázmaszk viseléséhez. A különféle foglalkozási ágak alkalmazottai, villamosvezetők stb. órákon át dolgoznak gázálarcban és teljes asbest-ruhában.

GÁZÁLARC A HUMOR GÖRBE-TÜKRÉBEN.

Az egyetlen nagy állam, mely nem fektet nagy súlyt a lakosság gázálarccal való ellátására, az Egyesült Államok. Ott nincsen sem pánikrendőrség, sem légvédelmi szervezet és munkás-gázálarcok nincsenek. Még a hadsereg is mind a mai napig oly kevéssé van vele felszerelve, hogy csak minden negyedik katonára esik gázálarc. Mindenesetre az amerikaiak azért nagyon büszkék kevés gázálarcaikra, melyek darabonként tíz dollárba kerülnek és azokat a vilák legsikerültebb gázálarcainak tartják. Az USA biztonságban érzi magát légítámadás esetére; és ha a katonai szakértők kiszámították is, hogyha a támadó ellenség 14 ezer repülőgépet phosgen-gázbombákkal Newyork ellen küldene minden életet ki tudna oltani velük ebben a városban, azt tartják, a valóságban mégsem ez lenne egy ilyen támadás kimenetele, annál kevésbé, mert Amerika s különösen a tengeri haderő kiváló léghátrító-ütegekkel rendelkezik.

Talán a biztonság érzése az alapja annak, hogy Amerika a gázmaszk-humor iránt különös-képpen fogékony és szívből tud nevetni minden komikum felett, amelyet szóban, képből vagy karikatúrában a gázmaszkkal kapcsolatban kitalálnak. Egyszóval szórakoztató játékot csinál a gázálarcból. Ezzel szemben Angliában hevesen védekeznek egy harciszekré ilyen „megszépitése” ellen. A munkáspárt csak kevéssel ezelőtt jelentette ki, hogy mihielyt a gázálarcból tréfát üzünk, némileg elősegítjük a gáztámadásokat, mert ezzel nevelésszerű tesszük, elhárítjuk az emberszeretet ösztönéből fakadó aggályokat, amelyek a védtelen polgári lakosságnak gázzal való megtámadása ellen küzdenek... Sz. K.

bérbeadásáról szerződés szerint a pártnak kell gondoskodni.

A „Magyarság” keddi reggeli száma erőiesen megcáfolja a hétfői lap híradását és egyúttal fényképezett hasonmásban közli Achmed Mirza hercegőnének gróf Széchenyi Lajoshoz intézett levelét melyben a hercegőné kijelenti, hogy a magyar nemzeti szocialista párt semmiféle lakbérhátralékban nincs.

A Középeurópai Kupabizottság átirata a magyar és román labdarugók viszállya ügyében

Budapestről jelentik: Egyes lapokban olyan hírek láttak napvilágot, hogy a Középeurópai Kupabizottság ultimátumszerű, határidővel megjelölt jegyzéket küldött volna a Bindea-ügyben. E híradások szerint a Középeurópai Kupabizottság elnöke állítólag azt közölte a Magyar Labdarugó Szövetséggel, hogy legkésőbb csütörtökig meg kell állapítani, kik voltak a Bindea-elleni támadás résztvevői. A Magyar Labdarugó Szövetség ezzel kapcsolatban cáfolatot adott ki s ebben megállapítja, hogy semmiféle határidőhöz kötött felszólítás nem érkezett a Középeurópai Kupabizottságtól. A bizottság küldött ugyan egy átiratot de ebben köszönetet mondott a Magyar Labdarugó Szövetségnek a páratlan és gyors vizsgálata vezetéséért s kérte a vizsgálat további folytatását. Az átirat megjegyzi, hogy amennyiben a kiírt büntetések nem lennének eléggé megfelelők fenttartja magának a jogot, hogy azokat megváltoztassa. Az egyes bírói máskülönbbe beidézte a verekedés gyanúsítottjait kihallgatás végett.

Margaret Mitchell:

Elfujta a szél

Több mint kilencszáz oldal ez a hatalmas alkotás, amelyen szerzője hét évig dolgozott. Egy nagy szerelem és egy nép élet-halálküzdelmének regénye, de ugyanakkor döbbenetes hűségű történelmi munka és ragyogó lélektani tanulmányok sorozata. A cselekmény olyan bősodru, mint a kiáradt Mississippí — de ugyanakkor a lélekrajz, az emberábrázolás minden értéke is meg van benne.

Ára 264 lei és portó.

Singer és Wolfner kiadása.

Strandeltam, ák...

*

Hát ez is megtörtént velem. Fürödtem! Gyermekkorom óta irtózom a víztől. Már akkoriban nagyokat rikkantottam, ha H₂O-val okarták megmosni a nyakamat. Arról lehet vitatkozni, hogy ez rossz szokás-e, viszont büszkén hivatkozom őseimre, akik között egyetlen hajóskapitány, bűvár, kabinos, másször, de még hal sem akadt, tehát családunk nem volt kapcsolatban a vízzel. Évtizedek óta tisztán iszom a kadarkát, így aztán nehezen szántam el magam a fürdésre. Brrr.

A kánikula kényszerített ki a strandra. Itt jöttem rá arra, hogy nem csak én utálok a nedvességet, hanem mások is. Akik a strandon sem fürödnek.

Gyér környezet tanulmányom alapján a fürdő olyan hely, ahová azért jár az emberiség, hogy levelközhessék. Nem mondom, egyesek botorul a vízbe is bemelegszkednek, ám ez igen elenyésző hányad, mert például a hölgyek nagy része feléje sem tekint a medencének. Hogyisne, hiszen akkor tönkre menne a frizura, ledzna a körömlakk, az arcpolitur, elmosódnának az ajakfestészet körvonalai, nedves lenne az elbűvölő fűrdőruha és a bardiók kinevetnék az embert. Nem elég, ha deli gavallérjait a vízben hagyják, még ők is belemenjenek a pocsolóba!

Ezt mondják ők. Én ellenben kérdelem és joggal, hogy miért kell úgy távoznom a fürdőből, mintha olajfürásnál segédkeztem volna?! A strandon ugyanis sokkal több az olaj, mint a víz. Az olajnak pedig az a tulajdonsága, hogy bár a testre kenik, mégsem marad rajta, hanem rácsurog a korlátot hagyott pizsamámra és félpengős regényemre, belefolyik a vízbe és minden annyira csúszós lesz tőle, mint a vöcsök. Ezt persze csupán hasonlatképpen mondom, mert nem ismerem a vöcsökök sikamlósságát.

A strandéletet már annál inkább. Sajnos. Tehát a fürdőző közönség nagyobbik fele állandóan a szárazon, a másik fele pedig a fejemen tartózkodik. A magamfajta ifjú vízi rozmár, tudniillik még nem tud olyan remek szalóval a medencébe huppanni, mint az igazi strand-fókák, akiknek egy-egy csobbintására szívemet a torkomban, fejemet pedig a medence fenekén érzem lüktetni. Mert a víz alá nyomnak. És ez ellen nem lehet védekezni, mert a fürdő-kalózok úgy viselkednek, mint a hal a vízben. Ha rájuk mordulnék, orvul ismét az víz alá buktatnának és lent tartatnának 5-7 percig. Holott ezt nem nagyon szeretem. Így hát némán tűrök és szenvedem tusáikat, amik több ízben tüss alakjában nyilvánulnak meg. Főként olyankor, amikor békésen szundikálni óhajtanék...

Am feküdjünk ki a napra, amelynek sugaraai hátunkon hólyagokat fakasztanak, de sohasem akkorákat, amilyenekkel tele van a strand. A kis hólyagok ugyanis csak nekem, a nagy hólyagok azonban már az egész fürdőközönségnek fájnak. Ezek hintik tele homokkal a vajaskenyereket, ezek öntik nyakon hideg vízzel a száradókat s ezek lépnek rá a napozók veséjére, tyúkszemére és cigarettatárcájára, mely után „oppardont!” rebegve, tovább gázolnak a fülünkön, hogy végül már a könnyökünkön jöjjenek ki!

Ime, a fürdés apró örömei...

Most tudomást szereztem rólok. Szerencsémre, olyan külön szencációban is részem volt, amilyen minden évtizedben csak egyszer fordul elő: láttam Mutyürke Cicókat — a vízben! A kisjány már két hónapja jár a strandra, olyan a bőre, mint a kéményseprőé mosdás előtt, de mindössze egyetlen egyszer volt nedves — amikor véletlenül megázott.

— Engem hat ökörrrel sem lehet bevinni a vízbe! — szokta mondogatni, ám úgy látszik, négy elég volt neki. Négy mokány gavallérja egy óvatlan pillanatban a medencébe hersintette a kis aranyost. Nem tudom, vajjon Aradon, vagy a kieneses városban hallották-e ezt a nagy sikolyt, amelyet Cicóka szabad esése közben kallatott, de annyi biztos, hogy meg lehetne

Az estramadurai harctéren a spanyol nemzetiek megsemmisítették a köztársaságiak két teljes hadosztályát

Tizennégyezer köztársasági katona megadta magát

Burgosból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok meglepetésszerű előretörése az estramadurai arcvonalon nagyszerű szép eredményeket hozott. Franco tábornok csapalai két teljes köztársasági hadosztályt megsemmisítet-

tek. Tizennégyezer köztársasági katona megadta magát. A nemzetiek két táborüteget, egy teljes légelhárító üteget, több páncélkocsit és harci-kocsit, valamint nagyon sok löszert zsákmányoltak.

Felrobbantották a vásárlókkal teli haifai arab zöldséges piacot

Ötvennél több halottja van a merényletnek. Az arabok megtorlásul gyujtogatást és sztrájkot kezdettek

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában rendkívül nagyarányu bombamerénylet történt. A haifai arab negyed zöldséges piacára dobták ismeretlen tettesek a bombát, amikor a piac tele volt vásárlókkal. A robbanás iszonyatos pusztítást idézett elő. Az első hírek szerint harmincöt halálos áldozat személyazonosságát állapították meg, de attól tartanak, hogy az áldozatok száma még jelentősen növekszik. Haifában a lakosság körében vakrémület lett urrá. A városban kihirdették az ostromállapotot és több utcán megtiltották a nappali közlekedést is. Mindenütt rendőr- és tengerészjárőrök cirkálnak. A zsidó negyedben betörték egy rendőrállomás ablakait és megkísérelték több zsidó üzlet felgyújtását.

A bombamerényletnek legújabb jelentések szerint 49 arab és 3 zsidó áldozata van. 45 zsidó megsebesült. A merénylet híre egész Palesztinában nagy izgalmat keltett. Az arab lakosság bizonyosra veszi, hogy a teljesen ellenük irányított merényletet a zsidók terrorista szervezete hajtotta végre, mely újabb olyan lázas tevékenységgel lépett munkába, hogy még a mérsékelt irányú zsidó rétegek is rosszalják. A legújabb merénylet az arabok körében óriási felindulást váltott ki, s most ők is megtorláléképpen felgyújtottak néhány

zsidó üzletet és megtámadtak több gépkocsit. A jaffai telefonvonalakat elvágták. Több helyen sztrájkot hirdettek. Tel Avivban egy arabot megöltek. Jaffa és Tel Aviv között állandóan katonai őrzőjárat cirkál. A Haifába irányított gőzhajók megváltoztatták utvonalaikat és Tel Aviv felé tartanak.

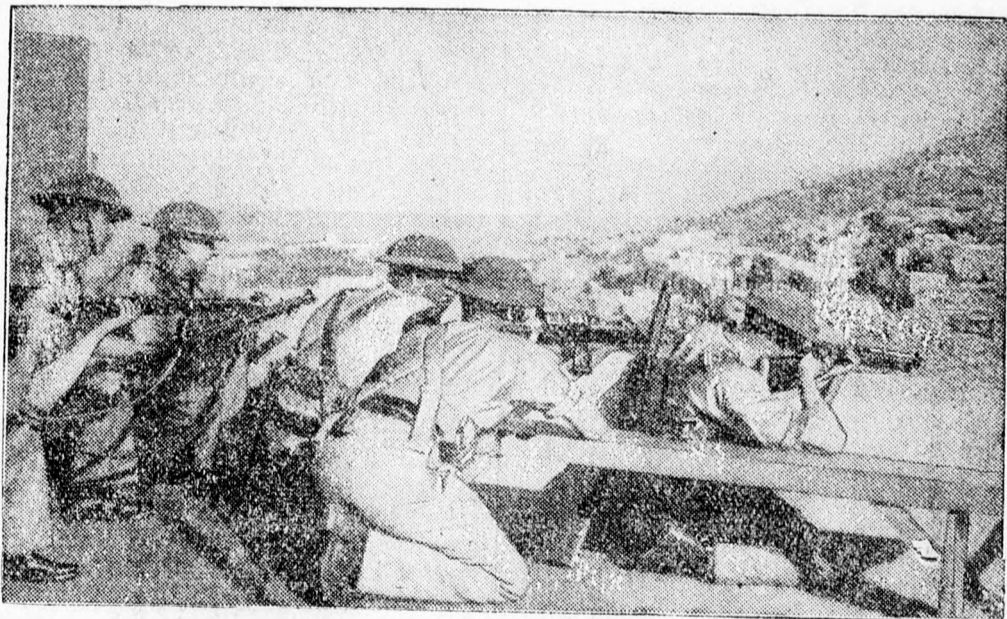
Uj könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ara 50 leí és 15 leí portó.

Kairóból jelentik: Palesztinából érkező jelentések szerint Haifában több zsidó üzletet felgyújtottak. Négy áruházat teljesen elpusztítottak a lángok. A bombamerénylet szintere valóságos csatatérhez hasonlít. Haifa kilenc pontján tüzvész pusztít. Az utcákon teljesen megszűnt a polgári közlekedés. Mindenütt acélsisakos rendőröket és feltűzött szuronyu katonákat lehet látni.

A palesztinai harcok még nem üttek el. Képünkön angol katonaság látható amint Haifában fegyverrel teremtenek rendet. A háttérben Haifa egy városrésze látható.

fürödni abban a vízmennyiségben, amelyet tudóre szitt. Alig maradt a medencében valami.

Azóta nem mer kijönni a strandra.

Tisztelettel vagyok bátor a fenti ötletre újaink szíves figyelmét felhívni, öszintén óhaj-

va, vajha ugyancsak tették a többi vízi sellővel is, akik csak flörtölni, pletykázni, olajozni és dresszeiket bemutatni jönnek ki a strandra. Ha ezek mind otthon maradnának, talán jutna egy kis hely azok részére, akik fürödni szoktak a strandon!

Kinizsi Andor

Ahol a Ma viharzik a kétezeréves sir körül

Molnár Farkas európai hírnévnek örvendő kiváló modern építész több-keves tanulmányuton volt a Szentföldön és annak során felmérte a bibliai üdvtörténet számos nevezetes helyét. Molnár Farkasnak e hivatásába vágó feladatra igen veszélyes és nehéz időszakban kellett vállalkoznia, amikor a palesztinai helyzet robbanásig feszültté vált. Annyival is érdekesebb tehát beszámolója, amelynek során az építész és az utazó szemével mondja el palesztinai élményeit.

Jeruzsálem, július hó.

Palesztina területén az ember autóbusszal közlekedik. Miután az ellenítés tanácsokat meghallgatta, szabadon választhat, hogy nemzeti (arab) kocsira üljön, vagy a héber vállalat falán kissé kényelmesebb autóját válassza. Az ellenfél támadásainak persze mindkét részről ki van téve, de még mindig kevésbé, mint a vonat, amely nagyobb célpont, pályája bármikor elpusztítható és mindezek tetejébe még lassabban is jár.

Az első időben a félénk utazó óvatos pillantással kutatja a vidéket, különösen mikor Jeruzsálem felé a hegyek közé ér, vajjon hol rejlik az ellenfél. A fantasztikus alakú kopár hegyek sziklái pontosan látni lehet még az évezredek előtti kultúrák terraszfalait, amelyek most legjobb fedezéket szolgáltatják a támadóknak. Angol páncélkocsik, tankok, katonasággal megrakott teherautók cirkálnak a gyönyörűen kiépített országutakon lövésre kész fegyverrel. Felettük kis bombavetők figyelik a terrorcsapatok mozdulatait. Többnyire ugyan egészen hiába, mert a napi 30–40 támadás javarésze megtorlatlanul marad. Leszámlítva persze azokat a törvényen kívüli megtorlásokat, amelyeket a vérbosszú ősi törvényei szerint a két fajta egymásközött intéz el.

Egymás elől menekülő sofőrök

Különös szerencse folytán az élénk forgalomban sikerült a legjobb meneteket kiválasztanom s itt vagyok épségben és hárijánoskodás nélkül igyekszem leírni felejthetetlen utazásom élményeit.

Öt napos út után tűnik fel Jeruzsálem a 800 méter magas hegyvidék változatos alakú tetőin. A zsidórészen keresztül szaladunk be az elvileg egynek képzelt város félig-meddig kiépült középpontjába. Egy üres telken szállok le és alkuba bocsátkozom a zsidó taxisofőrökkel, melyik visz el a ferencesek zárdákházába. Az üzleteket azonban egyik sem igyekszik túlságosan megkötni, mert bár a távozás alig másfél kilométer, az „új ház” — a Casanova, amely csak azért ezt a nevet, mert nem öregebb 300 évnél — már másik városban fekszik, ahová zsidó nem nagyon meri betenni a lábát. A megmászhatatlan kőfal vaskapuja előtt sietve tesz le és a számolatlan pénzzel kanyarodik nagy sebességgel vissza. Kofferjeim egy trahomagyanus hordár kezében, én magam bizonytalanul nézve körül, sietve börtörkálók a fényesre koplatott kemény kőjár-dán, három méter széles kanyargó utcáskákon keresztül. Kétoldalt kis kézműves műhelyekben serény munka folyik, vidám arcú, tiszta tekintetű emberek bámészkodnak felém a mostanában ritka idegen felé, még nem tudják, hogy hosszú hetekig mindennapos vásárlóink lesznek. Az óváros keresztény negyedében vagyunk, pontosabban a latin katolikus részben, a ferencesek zárdája és számos más intézmények közelében, ahol a lakosság túlnyomó része a mi hitünk követője, tehát a zarándokok megbízható barátja. A zarándokházhoz érve két-két nézem az alig egy kapu szélességű homlokzatot. Annál nagyobb a meglepetésem, mikor pár perc múlva látom, hogy mögötte 200 szobás teljes kényelmű modern szálló van. Bizony „modern szálló”, háromszáz éve ellenére,

folyóvízzel, praktikus bútorokkal, csak éppen öreg boltozatokkal és hűvös vastag falakkal.

Az élesszemű, mintegy 60 éves, mozgékony, kistermetű Teofil atya fogad és csengő olasz szavakkal üdvözlö a szentföldi őrség (Custodia) budapesti biztosának építészetét s mint később meggyőződtem róla, a legszebb szobát adta, amelyből a Szentsír Bazilikájának kupoláját látni lehet.

A kultúra mezején tovább tart a keresztes-hadjárat

Erkezésem délutánján borongós és szokatlanul hűvös nap van. Elsősorban holmimat kellene rendberakni, de minduntalan ablakhoz hív a sohasem látott és elképzelhetetlenül érdekes kilátás. A sötét felhők előtt transzparens zó'd fényben ragyog a kupola. Azt hiszem: üvegűző van az egész. Milyen szép volna az Üdvözítő sírja felett egy üvegboltozat!... Az építész képzelete dolgozik bennem, később pedig, mikor utam végén ettől a látványtól búcsúznom kellett, azt éreztem, hogy a Biblia, amelyet gyerekkoromban tanultam, a táj ismeretével vált igazán emberi élménnyé bennem. A hűvös a Szentföldön magától lesz kételkedésmentes meggyőződés. A történetek időbeli folyamatainak a földrajza bizonyít és megerősít.

Kétezer év óta folyik a harc a Szentföld birtokáért számtalan emberi és emberfölötti érdekből. Ma sem szünetel, bár a fegyverek most nem a Szentföld őrzi ellen irányulnak, hanem a föld fölé rakodott termőtalaj birtoklói vagy bitorlói — kinek-kinek ízlése szerint —

A történelmi ítélet színhelye

Talán azt ajánlhatnám a Szentsír Bazilika látogatóinak, tegyék meg előbb a keresztutat, kiindulva az Antonia vár udvaráról, ahol Krisztust elítélték. Így érlemben előkészítve érkeznek a bejáratról jobbra emeletmagasságban álló kálvária kápolnához. Azután hagyják a gondolkozást későbbre, amikor biblikusok és épülettörténészek szakszerűen elmagyarázzák nekik, hogyan lett a koponya alakú dombocskából a Golgota mai boltozatos alakja, amelyet oly sok fájdalmas díszel, kifejezéstejes mozaikképpel, áhítatos gyertyákkal és mécsesekkel sok évszázadokon át alakítottak ki.

Fekete hengersüveges orthodox görögök, kopt papok és sok más szekta egyházi emberei szolgálják a mi atyáinkon kívül a Bazilikában foglalt szentélyeket. Az ember szinte megijed egy-egy soha nem látott figura közeledtén, de a hely és az abból kisugárzó érzés egymásmellé térdeltet minden Krisztus-követőt. A Golgotáról lejövet a „megkenés köve” előtt haladunk el, ahol Krisztus testét bebalzsamozták. A „kőhajításnyi” temetési út távolságát alig észlelve érkezünk a monumentális hatású, felülről világított kupolacsarnokba, amelyben középen a Szentsír áll. A mai szlávok túlságossal formált barokkos építmény, ha nem érezné az ember a helyszín kétségbevonhatatlanul eredeti voltát, nehezen volna elképzelhető a feltámadás színhelyének. Kihelyezve a szabad ég alá, elszakítva az évezredek misztikus környezetétől, rosszul sikerült kápolnácskának hatna. De éppen ez a Szentföld varázslata, hogy a zarándok az emberi kéz alkotásának fogyatékos-ságát észre sem veszi, mert a bíráltság helyett a történet átélésére kényszeríti a színhely.

Maga a Szentsír-kápolna gondolkodóba ejtett az első szempillantásra. Ugyyszólván sem mi nem volt látható belőle, olyan sűrűen tele volt aggatva a tenger mécsessel, szivalakú emléktáblákkal, fémfüggőkkel, gyertyákkal. Hogy lehet itt valamit is majd megmérni? — kerdeztem magamban. — Néhány napra rá azonban egyszerre csak, mikor ismét bemegyek a kupola alá, az utolsó szög mind eltávolították a gyertyákat. Az orthodox és kopt zarándokok hozzák ezeket s az ő papjaik is távolítják el

ellen, akiket angoloknak, hébereknek, vagy araboknak hívnak. A Szentföld őrzi maguk szomorú szívvel állanak e harcon kívül. Az ő hadjáratuk még nincs befejezve. Ha az elmúlt XIX. évszázad vértanúságai itt nem is kívánják folytatást, a kultúra mezején tovább tart a keresztes-hadjárat. A palesztin földet újra szentté akarják változtatni.

A rengeteg gondolat nem hagy otthonomban nyugodni és tájékozódó érzésemet követve indulok meg a Szentsír felé. Annyit megállapíthatom az ablakból, hogy átlós irányban fekszik a ház előtti sikátorhoz viszonyítva. A házacsákák között tehát jobbra, balra kell felváltva kanyarodni. A zengugos utcák házszorai átboltozott támivekkel, majd a bazár dongamennyezetével mindjobban egymásra borulnak s az úton nem látom többé a kupolát. Mint később kiderül, az óváros egyik részéről sem lehet látni, csak talán ha a házak tetejére mászna az ember. A bazár környéke persze hangos és tarka, levegője idegen szagoktól nehéz és egyedül áthatolni rajta, nem tartozik a legbiztonságosabb érzések közé. Pedig a legvadabb résznek egyik oldalboltozata alatt kell a templomhoz menni. Két angol katona állja az utamat. Egyházi igazolvány nélkül ugyanis tilos bemenni. Néhány barátságos szó, körefirkált térkép utam céljának megmagyarázásául, végül az utolsó magyar cigareta megteszik azonban halásukat és a második útszorosnál már ők integetnek a következő őr-ségnek, hogy szabad a bemenet!

Várszerűen körülépített udvar igénytelen sarkában van a Szentsír Bazilika bejárata. Hídszerkezetre emlékeztető acéltámaszok fogják fel a kapuzatot, amelyeket a legutóbbi földrengés után építették a hatóság — véleményem szerint egészen feleslegesen. Most hagyjuk egyelőre a szakszerű leírást, az egyszerű zarándok érzéseit próbálom visszatükröztetni.

időnkint a Szentsír kápolnájáról.

A Szentsír mellett az orthodox, görögkeleti és a kopt egyháznak is van kolostora, amelyeknek lakói éppen úgy kiveszik részüket a Szentsír gondozásából, takarításából. Bár a világ minden részéből érkező zarándokok ezreiről kell gondoskodni, soha nem fordult még elő a legcsekélyebb nézeteltérés sem. *Pedig a három egyház papjai soha nem érintkeznek egymással, nem is értenék egymás nyelvét sem.* Még's a legnagyobb rend uralkodik, hajszálra kiszámítva folynak le a szertartások.

Maga a Szentsírt borító kő is három részre van osztva. Egyik részén a katolikus, másodikon az orthodox görögkeleti, a harmadikon, a kopt egyház papjai miséznek. Az elkülönülés annyira megy, hogy például egész ott tartózkodásom alatt nem sikerült — lévén a katolikus zárdának lakója — kölcsön kapnom a görögök nagyszerű magas létráját, amelynek a boltozatok felmérésénél kitűnő hasznát láttam volna. Be kellett érnem a rövidebb „latin létrával.” A kölcsönös megbecsülés azért kizárja a legcsekélyebb surlódást is, sőt bámulatos az a tisztélet, amellyel a mohamedán hitű arabok is a szenthelyek iránt viselkednek.

Nem tudom meddig voltam az első délutánon a sir előtt, az idő nem jelentkezik itt olyan hangos taktusokkal, mint Európában. Palesztinában az embert a hely érdekli, amely évezredeknek telket adott.

Zsigray Julianna:

Erzsébet királyné

Ennek a könyvnek minden oldala zengő líra és forró drámaiság. Pillanatilag sem szűnik meg benne a feszültség, az érdekesség. Nincs egyetlen üres pillanata, egyetlen megindulás nélküli sora. Zsigray Julianna szeizmográfhoz hasonlóan érzékeny írói tisztón, hősnőjében teljesen felolvadó, megértő nőisége, kultúrája és forró élő nyelve a páratlanul gazdag témából elbűvölő művet alkotott.

Ara diszkótésben 288 lei és portó.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 400, fél évre 200, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
Külföldön: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Csúf szerkesztő: dr. Sulyok István

Kéziratokat nem örvénynek meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Melegebb s egy-két napig szárazabb időjárás következik, mérsékelt északkeleti széllel.

HODOR VICTOR KÖZIGAZGATÁSI VEZÉRFELÜGYELŐ ORADEAN. Saját tud. Kedden délelőtt városunkba érkezett Hodor Victor közigazgatási vezérfelügyelő. A városházán Cărpinișeanu polgármesterrel tárgyalt, majd Petruc ezredest, a rendőrség főnökét kérte magához.

Egyház- és közigazgatási község harca huszezer köbméter hasznoférről, Mercurea-Ciuc. Saját tud. Suseni giurgiui nagyközség tanácsa, egyik korábbi határozatával — melyet a felsőbb és ellenőrző hatóságok is jóváhagytak, — huszezer köbméter fát adományozott a katolikus egyház-községnek templom és egyházi épületek javítására. Az egyházközség a kedvező alkalomra várt, hogy ezt a famennyiséget értékesítse és a befolyó vételárat rendeltetés szerinti felhasználja. Nagy meglepetésére szolgált tehát az egyházközségnek az a tény, hogy a község előjárása árverést hirdetett a korábban az egyházközségnek adományozott huszezer köbméter fára. Már össze is gyűlték a községhezán az árverező fakeskedők, amikor megjelent Răcz Vince plébános és felvilágosította az árverezni szándékozókat arról, hogy a községnek már nincs joga rendelkezni a szóbanforgó famennyiség fölött, miután az nem az övé. Alitását okmányokkal is igazolta, mire az árverés meghiúsult. Az előjárás intézkedésére a csendőrség is beleavatkozott a vitás ügybe, azonban Răcz plébános ott is bizonyította igazát és így a csendőrség hatáskör és illetékesség hiányában eljárást nem indított. A vitás ügyben most már — a községi vagyont ellenőrző megyei számvédelmi főnök véleménye alapján — a megyei tanácsot helyettesítő szerv dönt.

JAVUL A GAZDASÁGI HELYZET AZ ORSZÁGBAN. (Bucuresti). Általában megállapítható, hogy a belső konjunktúrális tényezők feltartják és tompítják a villággazdasági dekonjunktúra helyi hatását. Így az év elején megnyilvánuló bizalomválság elhalófélben van s remélhető, hogy az államháztartás javuló helyzete megengedi a magángazdaság áldozatainak megtérítését állami beruházások formájában.

Szabad a nagy haj és a szakáll a hadseregben. Bucuresti. Saját tud. A hadügyminisztérium előterjesztést tett a királynak a hadsereg szabályzata 281. szakaszának módosításáról, amely a katonák hajviseletéről, a tiszték külső megjelenéséről intézkedik. A hadügyminiszter jelenti ebben az előterjesztésben, hogy a fenti szakasz, amely előírja, hogy a katonák haját rövidre kell nyírni, kellemtelen látványra vezet, valahányszor a katonák fedetlen fejjel állanak s különben is, — folytatja a jelentés — a román nép már eljutott arra a kultúrfokra, amelyen az embereknek tudomásuk van arról, hogy a haj gondozása elemi egészségügyi követelmény. A jelentés értelmében a miniszter javasolta a fenti szakasz módosítását s a király hétfőn alá is írta az erre vonatkozó egyszakaszos királyi dekrétumot, amely szerint a tiszték, az alsóbb rangúak és a közlegénység is, hajviseletet hordhat ezután, de az nem lehet túl hosszú, hogy ne lógjon ki a sapka alól. A csapat-est orvos megvonhatja ezt a jogot az altisztéktől s a közlegénységtől, ha erre szükség van. A szakállviselés meg van engedve. Aki nem visel szakállt, annak gyakran kell borotválkoznia. A parancsnokok ügyelni fognak arra, hogy a haj, szakáll és hajszelvényben senki túlzásba ne esék. A monokliviselés csak orvosi bizonyítvány alapján van megengedve. Tilos a tisztéknek olyan cífraságokat viselni, amelyek ellenkeznek az egyenruha komolyságával.

Halálra sújtott a villám egy leánykát, édesanyját pedig ulyosan megsebesítette. Mercurea-Ciuc. Saját tudósítónktól. György Ferenc gheorgheni lakos egyik nap szénacsinalási munkálatai végzésére egész családjával kivonult a „Kisgyörgypataka” nevű erdei kaszálóra. Ott volt György Ferenc felesége és két gyermeke, a tizenhétéves József és a tizennégyéves Anna is. Munka közben nagy vihar támadt és sűrű villámlásokkal esni kezdett az eső. A vihar elől az egész család egy hatalmas tölgyfa alá menekült. A villám belecsapott a tölgyfába, azt teljesen szét hasította és a tizennégyéves leánykát halálra sújtotta, az édesanyját pedig súlyosan megsebesítette. Az apának és fiának nem történt semmi baja.

AMERIKA EGYKOR LEGGAZDAGABB ASSZONYA ÖNGYILKOS LETT. Newyorkból jelentik: Glendaleban (Kalifornia) öngyilkosságot követett el a 63 éves W. E. Dysartné, aki valaha Amerika leggazdagabb asszonya volt. Első férje John Barry volt, a délafrikai gyémántkirály. Óriási-vagyont örökölt az özvegy. Örült pazarlásának és második házassága alatt kötött szerencsétlen ügyleteinek sorozatával azonban teljesen nyakára hágott millióinak. Az utóbbi időkben valósággal éhezett. Hagyatékában mindössze 18 dollárt találtak, de még új-ján ragyogott pompás gyémántgyűrűje, első férjének jegyajándéka, amelytől legrettenetesebb nyomorában sem volt hajlandó megválni. Vele együtt öngyilkos lett második férje. Dysart kapitány, aki gyógyíthatatlan betegsége miatt képtelen volt feleségét eltartani.

Élnek-e óriásszörnyek a Himalája körül? Bombayból jelentik: A Himalája lábánál fekvő Jalpaiguri kerület lakosait páni rémületbe ejtették azok a hírek, hogy ismét óriás-lábnyomokat találtak a hegy lábánál. Mindegyik lábnyom 60 centiméter hosszú és 27,5 centiméter széles és a nyomok egymástól való távolsága arra mutat, hogy 5,5—6 méter magas „hústoronytól” származhattak. Legutóbb 1938-ban láttak a környéken hasonló óriásnyomokat. Több bennszülött eskü alatt volt hajlandó akkoriban vallani, hogy egy toronymagasságú torzonborz külsejű „ember-szörnyeteg” látta a mezőn. A tudósoknak sohasem sikerült a híresztelés valódiságát ellenőrizni, de a környék lakossága rendíthetetlenül hiszi, hogy óriásszörnyek tannyáznak a Himalája körül.

Névnapi meglepetés: ellopták az Anna-napi ünnep ruhákat. Oradea. Saját tud. Zăciu Ioan rendőr, aki a Iosia-telep 24. utca 6. számú házában lakik, bejelentette a bűnügyi osztálynak, hogy az elmúlt éjszaka lakásának utca felőli nyitott ablakán keresztül ismeretlen tettes bemászott és az egyik szekrényből Anna nevű leányának két drága ünnep ruháját ellopta. A nyomozás megindult.

Zürichi zárlat. Párizs 12.06 háromnegyed, London 21.49 fél, Newyork 436.75, Brüsszel 738 fél, Milánó 22.98, Amszterdam 240.05, Berlin 175.45, Prága 15.07 fél, Varsó 82.40, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Megsemmisítette a tábla satumarei Iparos Otthon ügyében hozott törvényszéki ítéletet

Az oradeai ítélőtábla helyt adott az Iparos Otthon érvelésének és az iratokat újból való tárgyalás végett visszaküldte a törvényszékhez

Oradea. Saját tud. Évek óta foglalkoztatja az ország közvéleményét a satumarei Iparos Otthon ügye. Mint ismeretes, az Ipartestületek felosztása után kérvényt nyújtottak be a satumarei törvényszékhez, amelyben az Iparos Otthon vagyonának az állam nevére való átirását kérték. Ugyanekkor az Iparos Otthon jogi személyisége is szóba került. Az ügy hónapokon keresztül foglalkoztatta a satumarei törvényszéket. Időközben a Munkakamara képviselőtében karhatalommal átvették az Iparos Otthon vagyonát, a törvényszék pedig Erdős Ferenc törvényszéki elnök elnöklése alatt hozott határozatában megsemmisítette az Iparos Otthon jogi személyiségét. Természetesen a határozat ellen az Otthon jogi képviselői tiltakoztak és tiltakozásukban előadták, hogy 1924-ben éppen Erdős Ferenc törvényszéki elnök elnöklése alatt állapította meg a bíróság, hogy az Iparos Otthonnak jogi személyisége van. Már a tárgyaláson kifejtették, hogy a perrendtartás értelmében a perújítási kérés esetén ugyanaz a ta-

SZIVVIZSGÁLAT NAGY TÁVOLSÁGBÓL A RÁDIÓFÓNIA ALKALMAZÁSÁVAL. Milánóból jelentik, hogy ott szeptemberben érdekes kiállítást rendeznek az újabb olasz találmányokból. Bemutatásra kerül a többi között az a készülék, amely a rádiófonía alkalmazásával lehetővé teszi a nagyobb távolságból való szívvizsgálatot, továbbá a gépkocsiban alkalmazható távbeszélő készülék, amely bármely másik készülékkel rádiófonikus úton kapcsolatot tud létesíteni, végül egy fényképezőgép, amely egészen kétszáz kilométerig terjedő távolságból tud felvételeket készíteni.

Két halálos áldozata is van a bihormegyei viharoknak. Oradea. Saját tud. A tegnapi délelőtti viharok több halálos áldozata van Bihar megyében. Az égiháború, amely Oradea felett is átvonult, Paleu községben tomboló erővel tört ki. A falu határában a cséplőgép mellett levő szalmakazalba belecsapott a villám, a szalmát felgyújtotta és a vihar elől odamenekült cséplőmunkások közül a 35 éves Szabó Józsefet agyon-sújtotta, Jakab Lajos, Szabó Béla és egy Szabó Károly nevű 14 éves kisfiu súlyos égési sebeket szenvedtek. Ugyancsak a tegnapi délelőtti zivatar áldozata lett Stefan Petru 49 éves Curius községbe való gazdaember is. Stefan Petru a ház ajtajában állott, amikor a villám lecsapott és a szerencsétlen embert agyon-sújtotta.

A VILÁG LEGNAGYOBB REPÜLŐGÉPE LESZ AZ ÚJ AMERIKAI BOMBAVETŐ. Newyorkból jelentik: A „Herald Tribune” részleteket közöl az amerikai hadseregnek a kaliforniai Sancta Monica repülőgépgyárban épülő, új típusú bombavető repülőgépről. Az új gép szerkezetét, írja a lap, a legszigorúbban titokban tartják s a titokba csak néhány tisztet avattak be. A készülő gép a világ legnagyobb repülőgépe lesz. Néhány jellemző adat a következő: a szárnyak kiterjedése 72.20 méter, a gép súlya bombákkal és üzemanyaggal együtt 12 tonna. A gépet négy vagy hat, egyenként 2000 lóerős motor hajtja. Óránkénti legnagyobb sebessége 320 kilométer.

CSÜTÖRTÖKÖN DÖNT A TÁBLAI VÁDTANÁCS REMÉNYI GEZA FOGVATARTÁSA ÜGYÉBEN. Oradea. Saját tud. Reményi Géza bankos ellen, mint ismeretes, megvesztegetés miatt bünvádi eljárás indult, egyben pedig nyomozás indult abban az irányban is, hogy milyen titkos valutauzrédék adatai voltak a rendőrség által lefoglalt levélben, amelyért a vádlott annakidején 20 ezer lejt ajánlott fel Căribescu postatisztviselőnek. A kettős bünyű szereplőjét a vizsgálóbíró 30 napos vizsgálati fogságba helyezte s ezt a döntést tudvalevően a törvényszék vádtanácsa is jóváhagyta. Reményi Géza a vizsgálati fogság ellen a táblai vádtanácshoz fellebbezett, amely csütörtökön dönt a vádlott sorsa felett.

nács nem foglalkozhatik az ügygel, amelyik egyszer érdemben már döntött. Ezt a panaszt azonban a törvényszék elutasította és kimondotta, hogy az Iparos Otthon nem rendelkezik jogi személyiséggel és így jogtalanul használta az ingatlanokat is.

Fellebbezés folytán került az ügy kedden délelőtti az oradeai ítélőtábla Persescu szüneti tanácsa elé, az ügyészi székben Niciu főügyész foglalt helyet, míg az állam képviselőtében Radulescu Gheorghe bucaresti ügyvéd és dr. Banc Gheorghe, az Iparos Otthon részéről pedig dr. Teverji József, az Otthon ügyésze jelentek meg. Teveli József dr. a tábla előtt is kifejtette az Otthon álláspontját s a táblai szüneti tanács rövid tanácskozás után, helyt adott az Otthon képviselője kérésének, megsemmisítette a satumarei törvényszék ítéletét és elrendelte az iratokat a satumarei törvényszékre való visszaküldését, újból való tárgyalás végett.

* **Felvétel az oradeai Szent Vince-intézet fiu-internátusába.** Az oradeai Szent Vince-intézet a fiu-internátusában bennlakásra felvessz középiskolás és állami vagy felekezeti elemi iskolába járó tanulókat.

Harc a malária ellen. (Timișoara.) Zota professzor a fővárosi egyetem orvosi fakultásának tanára — mint arról beszámoltunk — előadást tartott Timișoarán a malária elleni védekezéséről és ismertette a hatóságok orvosaival a szükséges változat. A professzor most több szunyogfajból vett mintát Bucureștibe, hogy azokat ott, mint a malária terjesztőit tanulmányozzák. A timis- és aradmezei hatósági orvosok viszont a nyert utasítások kapcsán erélyes harcot indítanak a malária megszüntetésére s így elsősorban figyelmeztetik a falusi lakosságot: ne hagyjon egyetlen hordóban sem poshadt vizet, mert az valóságos szunyogtenyésztés s így a malária főfészke lehet.

Meghívó. A Bihormegyei és Oradeai Római Katolikus Nőegylet ez évi közgyűlését f. évi július 29-én délután 5 órakor tartja az Árvaháza helyiségében, melyre a t. tagokat az elnökség tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó és beszámoló. Pénztárnoki jelentés 1937. évről. Költségvetési előirányzat 1938. évre. Felmentvény megadása az 1937. évre. Esetleges indítványok. Az esetben, ha a tagok kellő számának meg nem jelenése folytán a közgyűlés nem volna megtartható, ugyanezen helyen és tárgysorozat mellett f. évi augusztus 2-án délután 5 órakor a közgyűlés meg lesz tartva a tagok számára való tekintet nélkül.

UJ TÓPIA EGY GYÖNYÖRŰ CSENDES-OCEÁNI SZIGETCSKÉN. Sydneyből jelentik: F. Briggs volt ausztráliai repülőbiztos új Utópiát alapít a Csendes-óceánban fekvő Marquesas-szigetsoporthoz tartozó Nukahiva szigeten. A 22 1/2 km. hosszú szigetcske kedvező éghajlata és bújja délszaki növényzete nyugodt, gondtalan életet biztosíthat az új paradicsom telepeseinek. A telepések száma nem haladja meg a százat. A jelenlegieknek testileg, lelkileg egészségeseknek, jellembelileg békés hajlandóságú egyéneknek kell lenni, akik a modern élet örült hajszája elől kívánnak menekülni.

Földalatti vasúti vonalak épülnek Varsóban. Varsóból jelentik: A lapok értesülése szerint a lengyel főváros földalatti vasút építési terve a megvalósulás felé közeledik. Varsóban az utóbbi évek folyamán rohamosan nőtt a közúti közlekedés, különösen a város forgalmasabb pontjain a járművek torlódása miatt néha hosszabb időre megakad a forgalom. Varsó városának vezetői már hosszabb idő óta foglalkoztatja a forgalom zavartalan lebonyolításának kérdése és már rézben felmerült a földalatti vasút építésének a terve. A főváros közlekedési vállalatának keretében külön bizottság alakult a földalatti vasút előkészítő munkálatainak elvégzésére. A tervek szerint a földalatti vasút első két vonala észak-déli és kelet-nyugati irányban keresztezné a fővárost. Ennek a két vonalnak a megépítése előreláthatólag 5-6 millió zlotyba kerül.

Hölgyeim, itt a nadrágos estélyi ruha..!

Divatdámák! Veszély fenyeget bennünket! Párizsból olyan hírek érkeznek, amelyek mellett a legutóbbi évek legszörnyűbb hóbortja is eltöppöl.

Nem kevesebbről van szó, minthogy a párizsi szalonok divatba akarják hozni nők részére: a nadrágos viseletet!

Ugy van, ahogy írom: a legutóbbi divatbemutatókon tucatszámra vonultak fel a strandpantallók, shortok és egyéb sportnadrágok s végül megjelent az új „estélyi toalett” is, amely szabályosan vasalt pantallóból és kétgombos kabátból áll. Nehéz selyemből vagy vékony gyapjúszövetből készül a nők új estélyi ruhája, amit virágos organdibúzá és szandalcipő egészít ki. A hölgyközönség — mint a párizsi híradások írják — megdöbbenve szemlélte a pantallós kreációt, ami kétségkívül azt bizonyítja, hogy a divat láztábláján milyen fenyegetések néha a kilengések.

Hát igen, éppen csak ez hiányzott a nőnek: a pantalló!

Szörnyűbb merénylet ez a nőesség ellen, mint az etonfrizura, a zakkószzerű kabát, a férfias nemezkalap volt.

Emlékszünk, háború után — nem is olyan régen — a párizsi szabók már próbálkoztak férfias divattal. Hirdették, hogy a nő alakja csak akkor szép, ha olyan, mint a serdülő fiúé, terveztek számára dísztelen ruhákat, férfias kabátot, lapos-sarkú cipőt. Kijelentették, hogy csak az a nő sikkes, aki kamaszfiúhoz hasonlít. Tíz évvel ezelőtt a női elegancia non plus ultrája a nőies vonalak, díszek és az egyéni ízlés teljes eltűnése volt. Egyforma, friss ruhát viseltünk, mint a férfiak öltönyénél, csak színben voltak különbségek, szabásban nem. Mivel azonban a szabóknak az az érdekük, hogy a divat mindintalan alaposan megváltozzék, a kamaszos évek hál’ Istennek, elmúltak. Letűnt a fiús alak, az etonfrizura, a borotvált nyak, a férfias kosztüm. S újra divatba jött a hosszú estélyi ruha, a rollniss, csigás frizura, a fátyolos kalap, a virág- és csipkedész, — egyszóval minden, ami már nagyanyáinkat is oly gyönyörűen dekorálta. Az új csatakiáltásra: nőies legyen a női divat! — fellélegztünk... Őszinte hálával gondoltunk a divat mestereire, akik kegyesen megenged-

ték, hogy ismét nők, még hozzá százszázalékos nők lehessünk.

Es ime, még alig pár éve, hogy újra megtanultunk uszályos ruhában mozogni, még alig szoktuk meg, hogy már nem ifjancok, hanem csipkés-fodros muszlinba öltözött, igazi dámák vagyunk, amikor a szenzációéhes párizsi divatkirályok pantallót akarnak ránk erőszakolni. S most már nem is kamaszfiúkká, hanem egyenesen férfiakká maszkíroznak bennünket.

Hogy ez csak divathóbort s nem lesz általános viselet?

Lehet. Reméljük is. De: a párizsi szabóknak a nadrágos estélyi ruhával való kísérletezése nem lenne aggasztó, ha a hölgyvilág nem követné oly engedelmesen a divatkirályok parancsait s ha a legutóbbi évtizedben nem tapasztaltuk volna, hogy a nadrág, igenis, bevonult már a nők ruháitárába sportdressz, pizsama és strandöltöny alakjában. Kezdetben a pizsama és a short is a férfiak privilégizált ruhádarabja volt — és ma? Ezerszámra sütkéreznek a nők shortban, pantallóban a strandokon... Shortban teniszsznek, pantallóban eveznek, vitorláznak. Néhány év előtt, amikor az első nő si-nadrágban jelent meg a hegyek között, a szoknyás szívek nevetve kérdezték: bolond ez a nő? ... És addig hajtogatták: bolond ez a nő? — míg egy szép napon észrevették, hogy ők is nadrágban színek.

Vajjon a sző, teniszsző, strandoló, sportoló, turistáskodó nők azért bújnák nadrágba, mert ez szebb, „sikkesebb”, kényelmesebb? Nem!... Egyszerűen azért, mert ezt néhány divatkirály így határozta el, s mert a divatban, sajnos, még most is a férfiak akarata szerint történik minden.

Natív lélek, aki azt képzei, hogy a nők ruházatkódásukban utánozni akarják a férfiakat. Nem azért volt divat a deszkafigura, a szmoking, a rövidre vágott haj, mert a modern nő férfias külsőre akart szert tenni, hanem azért, mert Patou, Molyneux, Worth és a divat többi nagyjai így diktálták. A nők pedig néha fejcsóválva nézik a Párizsból érkező furcsa meglepő modelleket, de végül — mégis felhúzzák...

A nőknek a divat terén való gyengesége, önállótlanága is oka annak, hogy az öltözködést irányító hatalmak immár pantallóval mernek kísérletezni. De éppen ez a merészség veti fel a kérdést: meddig akarják túrni a nők néhány párizsi szabó zsarnokságát? Miért van az, hogy semmilyen dolgunkban nem engedjük terrorizálni magunkat, de divat terén báruk vagyunk a férfiak kezében? Miért vagyunk olyan büszkéek önállóságunkra, ha a legemancipáltabb hölgy sem meri odakiáltani a Rue de la Paix felé: Elég volt abból, hogy orruknál fogva vezessetek!

Az okos, nyitottszemű, elmélyülő szellemi életet élő modern nő nem lehet szelkakas, amely úgy forog, ahogy Patou és Lelong kívánja. Azt kell viselnie, amit szépek és helyesnek talál, nem pedig azt, amit ráparancsolnak. Ha a női nem bátran kezébe merne venni saját sorsának intézését, akkor ruhakérdését is önmagának kell megoldania.

Egy szó, mint száz: itt az ideje, hogy ez alól a rábszolgaság alól felszabadítsuk magunkat! Ha megengedjük, hogy a párizsi „haute couture” továbbra is dróton rángasson bennünket, akkor hiába van diplománk, állásunk, hiába dolgozunk éppoly komolyan, mint a férfiak, — komikusak leszünk, mint a bábshízház bohóca és gyámoltalan hódolatunkban a divat iránt talán még azt is meglesszük, hogy egy szép napon néhány párizsi szabó ukázára pantallóban jelenünk meg az utcán és frakkban a bálteremben... Brrr!

Bartók Irén

Az angol királyi pár párizsi látogatásakor megtekintette a városházát és az angol király beírta nevét Párizs aranykönyvébe. Képünkön az angol király mögött a királyné és Lebrun főztársági elnök láthatóak.

SZINHÁZ-MŰVESZET

LAURI VOLPI

megrázó vallomása a nyomor éveiről és a tenoristák tündökléséről

Róma, július hó.

Rendkívül érdekes önéletrajz jelent meg pár nappal ezelőtt Equivoco címmel a német és az olasz könyvpiacra. Nemesak nagyszerű stílusa, újszerű írói feldolgozása biztosít számára különleges helyet az önéletrajzok irodalmában, hanem az író személye is: *Giacomo Lauri Volpi*, a világhírű olasz tenorista mondja el benne élete színes történetét. Még hozzá nemcsak azoknak a forró sikerekben dús éveknél történelmével ismert meg bennünket az Equivoco oldalain, amelyek a világháború után jutottak neki osztályrészül, hanem megismerjük a nagy énekes küzdelmes ifjúságát, nyomorát, titokzatos magánéletét is, amely igazán éles ellentétben áll mindazzal, amit a nagyközönség tud Caruso örökösének életéről.

Atyám börtönében énekeltem először...

— Egy havas, decemberi éjszakán születtem abban a helységben, amelyet a régi rómaiak Laniviumnak neveztek, — meséli Lauri Volpi. — Tizenhét évesen gyereke voltam szüleimnek és így érthető, hogy se testvéreim, se szüleim nem fogadtak valami nagy örömmel. Gyerekkorom nem is volt boldog: egyedül anyám jósága aranyozta be szürke, szegényes ifjúságomat. Első emlékem az életről nagyon szomorú. Alig voltam hatéves, amikor atyámat rágalmaszástól elűzték. A genzanói börtönbe zárták és ki tudja, büntetésének talán egyetlen percét se tudta volna elviselni, ha a börtönőr nem enged be hozzá. Én vigasztaltam szegény apámat egyedül. Régi barátai mind elhagyták, megtagadták s ha nem is tudtam még akkor: mit jelent az élet, ott a börtön négy fala között, hamar rájöttem arra, hogy az ilyen örökös magányra ítélt embert csak a jókedv, a gyerek ide csacsogása vidíthatja fel. Énekelgettem apámnak s énekem nemesak őt vidította fel, hanem a többi rabot is, akik ilyenkor mind összegyűltek apám cellájában.

— Ez volt tehát az első „bemutatókószóm”. Sajnos, nem sokáig járhattam a genzanói börtönbe, mert apám nem bírta elviselni a megaláztatást és büntetése kitöltése előtt meghalt. Tizenöt éves lettem, amikor megérttem: mit is jelentett számára a börtönbüntetés, mit jelentett számára ez a szerintem teljesen indokolatlan bírósági ítélet. Sohase szegyeltem, hogy apám börtönben halt meg. Sőt: életem főfeladatául éppen ártatlanságának hebizonyítását tűztem ki. Adatokat gyűjtöttem mindenütt, hogy tisztára moshassam apám nevét. Később pedig, amikor elvégeztem a középiskolát, a római egyetemen a jogi fakultásra iratkoztam be. Ügyvéd akartam lenni, világhírű jogász, hogy legalább utólag felmenthessem apámat.

A nyomortanyáktól a római operáig

A világháború gátolta meg Lauri Volpi abban, hogy befejezze jogi tanulmányait és valóra válthassa gyermekkori vágyait. Amikor Olaszország beavatkozott a háborúba, őt is besorozták. Először hadnagy, majd kapitány lett s a háború vége felé elnyerte az összes magas hadi kitüntéseket. Erdemeiről, hősi önfeláldozásáról azonban hamarosan megfeledkezett a háborúutáni szocialista Olaszország és hosszú hónapokon át a legnagyobb nyomorral kellett megküzdenie.

— Beláttam, írja nagy őszintén könyvében, hogy nem fejezhetem be jogi tanulmányaimat. Olyan állás után kellett nézmem, ahol azonnal kenyérhez juthattam. Mivel a joga-

kívül máshoz semmihez sem értettem, megpróbáltam az énekelni. Először egészen kis külvárosi varietékben szerepeltem. Keveset kerestem, ezek az éjszakai szereplések azonban mégis lehetővé tették számomra hangom további képezését. 1919 szeptember 2-án énekeltem először komoly színpadon: Viterbóban elénekeltem a Manon-t. Az előadást véletlenül végignézték a római opera vezetői is: hangom roppant megnyerte tetszésüket és pár héttel a viterbói előadás után már Róma legnagyobb színházában énekeltem.

— Igazán, csak a véletlen készítetett arra, hogy a hangommal próbáljam kényeremet megkeresni. Ha a joga kívül máshoz is értettem volna, például ismertem volna a kőműves vagy az asztalos munkát, a világháború utáni nagy szegénységben azt hiszem, inkább egy ilyen „gyakorlati pályára” léptem volna. Talán mondanom se kell, a művészek sorsa csak addig keserves, amíg nem kerülnek fel a rivaldák fényébe. Mihelyt valaki „beérkezett”, minden szalon, minden „zárt ajtó” megnyílik előtte. Így voltam én is: első operai szereplésem óta egyetlen egyszer se kellett anyagi gondokkal megküzdenem. Az arany, az ezüst dúsan megfizette hangomat és tényleg, szép életet is éltem a nagy tömegek ítélete szerint. Hétfőn Rómában, kedden Milanóban, szerdán Berlinben, csütörtökön Bécsben, pénteken Budapesten, sokszor bizony majdnem minden nap másutt énekeltem. Bejártam öt kontinens: énekeltem Európa, Észak- és Dél-Amerika, Afrika és Észak-Ázsia minden operájában. Ismerek királyokat és államfőket, országokat és népeket. Elmondhatom a többi nagy tenoristával: a hangommal meghódítottam a világot...

— Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy 1919. vagyis „beérkezésem” óta mindenütt csak taps, siker, ünneplés, boldogság várt rám. A nyomorral, igaz, immár húsz év óta nem kell szembenéznem, de az erkölcsi nyomor sokkal súlyosabb a fizikai nyomornál. A nyomorban fellépő szenvedés minden fizikai bajnál erősebb és be kell vallanom, az elmúlt húsz év alatt számtalan csalódásban, váratlan szenvedésben volt részem.

— Karrierem legszomorúbb korszaka kétségtelenül az a hét hónap volt, amikor feleségem súlyosan megbetegedett és én nem virraszthattam betegágyánál. Buenos Airesben énekeltem éppen, amikor feleségemet utolérte

a betegség. Csak három napot tölthettem betegágya mellett. A negyedik nap reggelén hajóra kellett szállnom, hogy visszajöjsek Európába: Veronába hívtak a szerződéseim, a szabadjátékokon kellett szerepelnem. Hiába táviratoztam a szabadjátékok rendezőségének, hiába kértem, könyörögtem, hogy legalább még egy napig maradhassak feleségem betegágya mellett, — nem lehetett maradnom. Rengeteg idegen tartózkodott Veronában és állítólag mind az én hangomért utaztak fel az északolaszországi városba. Megtörtén, fáradtan érkeztem Nápolyba, ahol már külön repülőgép várt, hogy Veronába repítsen. Aznap este, amikor éppen a Bajazzókat énekeltem, operálták meg a feleségemet. Végigkönyeztem az egész operát és tényleg felsírtam, amikor a Kacagj, bajazzó-hoz érkezett el a zene. A kritika szerint még sohasem énekeltem olyan szépen, mint azon az este. Arról, ami bennem végbement természetesen nem tudott senki semmit.

— Sorsom a művészek sorsa: akkor is nevetni és nevetettni kell, — fejezi be megrázó vallomását Lauri Volpi, — amikor bent minden húr elszakad...

Tompa Puii — Budapestre szerződött

Az örökké jókedvű, mosolygó arcú Tompa Sándor, vagy „Pufi”, — ahogy általában a színházlátogató közönség ismeri a kivételes tehetségű színészt. — a budapesti Hunnia filmgyárhoz szerződött. A magyar filmgyár ugyanis — amint már jelentettük — most kezdi forgatni Nyirő József „Uz Bence” című regényének filmváltozatát, amelynek főszerepére „Pufi” szerződtették. Bizonyos, hogy nálánál jobb Uz Bencét nem találhattak volna. Ez a komoly siker örömmel tölti el Tompa „Pufi” itteni kedvelőit, viszont aggodalmat is jelent számunkra, mert nem lehetetlen, hogy a — minden bizonnyal szép sikert eredményező — vendégszereplés után a filmvállalat, vagy valamelyik budapesti színház végleg elragadja „Pufi” a transsilvaniai magyar színészek köréből.

Pályázati hirdetmény

A crasnai római katolikus egyházközség pályázatot hirdet hét osztályos, osztatlan elemi iskolájánál megüresedett kántortanítói állásra. Csak tanítói és kántori oklevéllel rendelkező, a román nyelvet tökéletesen bíró római katolikus vallású férfitanítók pályázhatnak. Pályázati határidő 1938 augusztus 15.

Javadalmazása havi 1500 lei készpénzfizetés, stóla, természetbeni lakás, kert, 3 hoid szántó, urbéri erdő- és legelőilletmény.

Érdeklődni lehet az egyházközségnél (Parochia Rom. Cat. Crasna, jud. Sălaj) ahova folyó évi aug. hó 15-ig a pályázatok is beadandók.

Az állás szept. 1-ig elfoglalandó.

Rom. Cat. Egyházközség, Crasna.

Már is jelentkezhet az augusztus 2-án induló társas-kirándulásra!

Carmen-Sylva feketetengeri fűrdőbe

Egy új időtartama tizenkét nap, ebből tíz teljes napi tartózkodás Carmen-Sylván. — Csatlakozási lehetőség Oradeán kívül Clujon és Braşovban

Részvételi díj személyenként: Oradeától **3650 lei.** — Clujtól **3575 lei.** Braşovból **3300 lei.**

A jelentkezéskor a részvételi díj fele, indulás előtti napig a hátralék teljesen befizetendő.

Az árban bennfoglaltatik: vasuti jegy oda-vissza, utasok beszállítása Carmen Sylva állomásról a szállodáig és vissza, tiznapos teljes ellátás napi háromszori étkezéssel, kiszolgálási díjak, községi és állami, valamint kurtaxák, tengeri és hideg iszapfürdő.

LEGUJABB

A párizsi kormány is tanácsadót küld Prágába

A francia közvélemény helyesli az angol lépést. Nemzetközi értekezlet Londonban a nemzetiségi kérdésről

Párizsból jelentik: A „Petit Parisien” foglalkozik lord Runcimannak Prágába való kiküldetésével és megállapítja, hogy az nemcsak az angol, hanem a francia közvéleménynek is teljes helyeslésével találkozott. A lap szerint rendkívül üdvös hatást gyakorolna ha az angol tanácsadószakértő részt vehetne a kényes középeurópai probléma megoldásában.

Az „Oeuvre” lehetségesnek tartja, hogy esetleg a francia kormány is küld tanácsadót Prágába, hogy segítségére legyen a cseh kormánynak a nemzetiségi kérdés megoldásában. A többi lapok is üdvösek tartják a két nagyhatalomnak ezt a tervét s azt csupán a kommunista „Humanité” ellenzi.

Londonból jelentik: A „Daily Mail” érdekes tervet vet fel a csehországi nemzetiségi kérdés megoldására. A lap szerint az angol kormány arra gondol, hogy Londonba értekezletre hívja össze a cseh kérdéssel összefüggésben álló összes országokat. Ezen az értekezleten Halifax angol külügyminiszter elnökölné és az értekezlet résztvevői lord Runciman szakértői jelentésének meghallgatása alapján döntenének a nemzetiségi kérdésben.

Henlein nyilatkozata az angol konzervatívek legnagyobb lapjában.

Elmondotta, hogy se Németországhoz nem akarnak csatlakozni, se népszavazást nem kívánnak

Londonból jelentik: Henlein, a csehországi szudeta németpárt vezére a „Daily Telegraph”-nak nyilatkozatot adott. Ebben leszögezte, hogy pártja teljesen kizárja a háborút a szudeta-német kérdés megoldási lehetőségei közül.

— Nem lesz háború, nem akarjuk, hogy a határvidéken lakó németység a háborúért szenvedjen — mondta erre Henlein — de ha nem lesz meggyezés, abból súlyos fordulatok származhatnak. (Ezzel bizonyára belső mozgalmakra cél-

A londoni sajtó értesülése szerint a prágai kormány újabb módosítást eszközölt a nemzetiségi szabályzat tervezetében. Eszerint a tartománygyűlés autonóm nemzeti csoportokra osztana, melyek a költségvetésből a számarányuknak megfelelő részt külön-külön tárgyalnák le. Így a nemzetiségek a költségvetés fölött számarányuknak megfelelően határoznának amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szudeta-németek az állami költségvetés 30 százaléka felett rendelkezhetnének.

HOGYAN KAPCSOLÓDIK BE AZ ANGOL TANÁCSADÓ A CSEH-NÉMET TÁRGYALÁSOKBA?

Prágából jelentik: A cseh távirati iroda még mindig nem ad ki szabatos közleményt lord Runciman kiküldetése ügyében. A legutóbb kiadott közlemény szerint ebben az ügyben még mindig nem történt meg a végleges döntés. A cseh távirati iroda szerint egyelőre arról van szó, hogy a cseh kormány az angol tanácsadóval és a szudeta németek megbízottaival közös megbeszélést tartana és ezen alapítanák meg a nemzetiségi szabályzat végleges szövegét. Ezután London közvetlen tárgyalás során közvetlenül a cseh-német barátsági szerződést. Ezalatt — véli a cseh távirati iroda — Németországnak tartózkodnia kellene mindenféle erőszakos lépéstől.

zott Henlein). Teljes önkormányzatnál kevesebbet mi semmi esetre sem fogadunk el. A honvédelem és külügy intézését a központi kormányzat kezében hagyjuk, de a többibe való beleszólás jogát magunknak is fentartjuk. Nem akarunk a német birodalomhoz csatlakozni és népszavazást sem akarunk. Nem vagyunk a cseh államnak sem ellenségei, de nem tűrjük azt sem, hogy úgy bánjanak velünk, mint holmi afrikai benszülőttekkel a hódítók.

Ciano külügyminiszter hosszasan tárgyalt a római angol nagykövettel

Rómából jelentik: Lord Perth angol nagykövet felkereste Ciano gróf külügyminisztert és hosszasan tárgyalt vele. Hivatalosan csak annyit közölték, hogy a megbeszélésen a cseh kérdéssel volt szó. Kiszivárgott hírek szerint azonban Lord Perth azt kérte a külügyminisztertől, hasson oda, hogy Mussolini terjessze elő a spanyol kérdés likvidálására vonatkozó javaslatát, amelyeket az angol kormány hajlandó alaposan megtanulmányozni.

Merénylet Portorico-sziget kormányzója ellen

Newyorkból jelentik: Portorico kormányzója, Blanton Winchi ellen Ponce tartományban merényletet követtek el. Egy állami ünnepségen több férfi ugrott a kormányzó elé és lövöldözni kezdett. A kormányzó sértetlen maradt, de egy kíséretében lévő ezredes a golyók halálosan eltaláltak. A rendőrség sortűzet adott a merénylőkre, melynek következtében egy ember meghalt, hárman pedig megsebesültek. A merénylők a függetlenségi mozgalom hívei voltak, akik Portoricónak az Egyesült Államoktól való elszakadását propagálják.

A kenti herceg Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: A kenti hercegi pár a jugoszláv fővárosba érkezett. Innen Bledbe utaznak, ahol Pál régensherceg vendégeként egy hetet töltenek el. Ezután a kenti herceg és felesége az egyik dalmáciai fürdőbe utazik, ahol meglátogatja őket a windsori herceg is feleségével. A windsori hercegi pár saját jachtján érkezik a találkozóra.

Rutén önkormányzat a kisebbségi szerződés szerint

Prágából jelentik: A „Zeit” című lap Brodi András dr. rutén képviselő nyilatkozatát közli. Eszerint a felvidéki ruténség hét pontban határozta meg önkormányzati követeléseit, melyeket korábban Hodzsa miniszterelnök pártja, a cseh agrárpárt is aláírt. Ujabbban az agrárpárt állásfoglalása bizonytalanabb lett. Egyébként a ruténség a kisebbségi szerződésben előírtak szerint kívánja, hogy elvileg meglévő önkormányzata gyakorlatilag is megvalósuljon. Ehhez képest a rutének kívánják, hogy az önkormányzati szerveket november 30-ig fel kell állítani és a hivatali vezetőket ugyanez ideig ki kell nevezni.

Arcáhidetések

Egy ezó ára 3 lei, vastagabb betűvel 8 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

Első
díjas szülőktől származó, magas gyapjuhozamu, fajtisza angora nyulak ivarérett és választási korban, beszerezhető. Ferences zárdafőnökség, Estelnic Treiscanue megye. Válaszbélyeg csatolandó.

Zongora,
rövid fekete, kereszt-húros, eladó. Megtekinthető: Oradea, Str. Academiei 4., délelőtt 9—11 és délután 4—5 óra között.

Stingl
pianino teljes jó állapotban eladó. Patzkó dr. Oradea, Ciorgariu-utca 23-a szám.

Vennék
jó karban lévő használt gyermekkosci. Oradea, Str. Neptun 12. (Retul Comandantului.)

Herbst
óra-ékszerész áruház, Oradea, Bd. Regele Ferdinand 2. Legelőcsőbb beszerzési forrás kar- és zsebórák 150—200—300, Doxa, Omega órák 700—900—1200. — arany karikagyűrűk párja 600—800. Veszek ócska ékszereket, zsebórákat, brilliántot, javítók olcsón órákat, ékszereket.

Hűlőpéle

Eladó
modern új magánház, 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, kamra. Oradea, Str. Clemencau No. 18.

Állásért a Szent László-nyomda Rt. körforgógépénél Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

PUHA ÓLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Lakás

Kiadó
egy 25 méteres száraiporpince. Cim a kiadóban.

Kiadó
1 szoba, konyha augusztus 1-re. Oradea, Str. Alexandri No. 15.

Két szobás
(kertes) magánházat v. lakást keres Wetztenkircher M. tanár, Oradea, Parcul Alba-Iulia 14. szám.

Kiadó
két 1 szobás, előszobás lakás. Oradea, Str. Independentiei 14. szám.

Alkalmazás

Megbízható
mindenes azonnalra felvétetik, Oradea, Baritiu-utca 4. (Póposta melletti utca.)

Komoly
leány, 16 éves bizonyítvánnyal állást keres augusztus 1-re, jobb családnál. Vidékre is megy. Oradea, Miron Cristea 17. házmasternél.

Bejáróné,
ki főzni és szépen vasalni tud, magas fizetéssel felvétetik. Oradea, Str. Tache Jonescu 24. szám.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás, összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Meghalt a lichtensteini fejedelem

Prágából jelentik: A Lichtenstein-javak olmtüzi igazgatósága jelentést adott ki, melyben bejelentette, hogy I. Ferenc herceg Lichtenstein fejedelme, Feldberg kastélyban meghalt. A lichtensteini fejedelmi széket Ferenc József koronázó herceg vette át I. Ferenc József néven.

A fasiszta párt állást foglal a fajkérdésben

Rómából jelentik: Starace, a fasiszta-párt főtitkára nyilatkozott a faji kérdésben.

— A faszizmus 16 éve fajpolitikát folytat. — szól a nyilatkozat. Célja az olasz nemzet minőségi és mennyiségi megjavítása. A zsidóság évezredek óta külön és a fajok feletti fajnak tekinti magát és bár a fasiszta állam mindig barátságosan fogadta a zsidókat, mégis azt kell látni, hogy fasisztaellenes szervezet élén mindenütt zsidók állanak.

Bejelentette ezután Starace, hogy a fasiszta kulturintézet utasítást kapott, melynek értelmében pontosan ki kell dolgozni a jövő évi faszizmusnak a faji kérdéssel való nézetét.